

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ – ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η έννοια μίας κοινωνικά δημοκρατικής εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε.
και του Ο.Η.Ε. στον λόγο του Heiko Maas.**

Μετάφραση και σχολιασμός από τα Γερμανικά στα Ελληνικά.

Μπέκα Ελισσάβετ

ΑΜ: Ξ2016076

Επιβλέποντες καθηγητές:

Κεντρωτής Γιώργος

Βράιλα Σταυρούλα

ΚΕΡΚΥΡΑ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

**Η έννοια μίας κοινωνικά δημοκρατικής εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε.
και του Ο.Η.Ε. στον λόγο του Heiko Maas.**

Μετάφραση και σχολιασμός από τα Γερμανικά στα Ελληνικά.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες.....	5
Πρόλογος.....	6
Μετάφρασμα.....	7
Πρωτότυπο.....	19
Σχολιασμός.....	29
1. Εισαγωγή.....	29
2. Ο ομιλητής Χάικο Μάας.....	30
3. Ορισμός της Μετάφρασης.....	31
3.1 Πολιτική Μετάφραση.....	31
3.2 Θεωρία του Σκοπού.....	32
4. Σχολια και Παρατηρήσεις επί της Μετάφρασης.....	33
4.1 Παρατηρήσεις για το λεξιλογικό περιεχόμενο.....	33
4.2 Μετάφραση Κύριων Ονομάτων και Τοπωνυμίων.....	33
4.3 Μετάφραση ακρωνυμίων και κοινωνικοπολιτικών όρων.....	34
4.4 Μετάφραση Συλλογικών Συμβόλων	34
4.5 Σύνθετοι Όροι.....	35
5. Πραγματολογικό Περιεχόμενο του κειμένου.....	35
6. Υφολογικό Περιεχόμενο.....	36
7. Διατήρηση του Κειμενικού Στόχου.....	37
Επίλογος.....	38
Βιβλιογραφία.....	40
Πηγές.....	41

Ευχαριστίες

Οφείλω αρχικά να ευχαριστήσω τους επιβλέποντες καθηγητές μου, τον Καθηγητή Κεντρωτή Γεώργιο και τη Δρ Βράιλα Σταυρούλα Παρασκευή, η καθοδήγηση των οποίων έπαιξε καταλυτικό ρόλο κατά την εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί το τελευταίο κομμάτι των μεταφραστικών σπουδών μου στο τμήμα Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου, καθώς και το επιστέγασμα των φοιτητικών μου χρόνων. Πρόκειται για μετάφραση και σχολιασμό ενός πολιτικού λόγου, όπως αυτός εκφωνήθηκε από τον υπουργό εξωτερικών του Γερμανίας, Heiko Maas. Ο πολιτικός λόγος ως αντικείμενο μεταφραστικής μελέτης αποτελεί, κατά τη γνώμη μου, μία πολύ ενδιαφέρουσα κατεύθυνση λόγω της πολυπλοκότητας του και των υψηλών απαιτήσεων. Βασικός στόχος του πονήματος αυτού είναι η κατά το δυνατόν πιο αντικειμενική και ορθή μετάφραση του πρωτότυπου πολιτικού λόγου, η ανάδειξη των πολιτικών θέσεων και των ρητορικών στόχων του πρωτότυπου ομιλητή, αλλά και η παρουσίαση όλων των μεταφραστικών τεχνικών που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μεταφραστική διαδικασία.

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη, τη μετάφραση του επιλεγμένου κειμένου και τον σχολιασμό. Το δεύτερο μέρος χωρίζεται σε τρία επιμέρους κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο πομπός του πρωτοτύπου, ο Υπουργός Εξωτερικών Χάικο Μάας, καθώς επίσης το περικειμενικό πλαίσιο στο οποίο εκφωνήθηκε η συγκεκριμένη ομιλία. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθενται πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό της μετάφρασης, την σημασία της πολιτικής μετάφρασης αλλά και χαρακτηριστικά της «θεωρίας του Σκοπού». Τέλος ακολουθεί το τρίτο, και τελευταίο μέρος, στο οποίο αναλύονται χαρακτηριστικά λεξιλογικού, υφολογικού αλλά και μορφολογικού περιεχομένου, τα μεταφραστικά προβλήματα του συγκεκριμένου κειμένου, καθώς και σχόλια μεταφραστικού ενδιαφέροντος, όπως αυτά προέκυψαν κατά την διαδικασία της μετάφρασης.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑ

«Μία ατζέντα για ειρήνη και ασφάλεια; Προτεραιότητες για μία σοσιαλδημοκρατική εξωτερική πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Ηνωμένα Έθνη. Ομιλία του Υπουργού Εξωτερικών Χάικο Μάας στο συνέδριο του Τιεργκάρτνερ του ιδρύματος Φρίντριχ Έμπερτ.»

Όταν ρωτάτε τους οπαδούς του ποδοσφαίρου για κάποιον αγώνα στον οποίο είχε συμμετάσχει η ομάδα τους, είναι σχεδόν απίθανο να σας μιλήσουν για οποιονδήποτε παλιό αγώνα. Αποκλείεται! Είμαι σχεδόν σίγουρος ότι θα σας πουν για τον πιο αξέχαστο αγώνα που έπαιξε ποτέ η ομάδα τους, τη στιγμή που κέρδισε ένα πρωτάθλημα ή κάποια άλλη ειδική περίπτωση. Στην περίπτωση μας, αγαπητέ Κούρτ (Κουρτ Μπεκ), ως ιθαγενείς της νοτιοδυτικής Γερμανίας, πρέπει να ταξιδέψουμε πολύ πίσω στο χρόνο, στις ημέρες που το Στάδιο Φρίτζ Γουόλτερ (Fritz-Walter Stadion) εξακολουθούσε να ονομάζεται Στάδιο Μπέτσενμπεργκ (Betzenberg Stadion).

Οι ψυχολόγοι το αποκαλούν «memory bias» («γνωσιακή προκατάληψη»). Με άλλα λόγια, θυμόμαστε ιδιαίτερα συναισθηματικές στιγμές, ενώ άλλες τις ξεχνάμε.

Αυτός μάλιστα ο τύπος επιλεκτικής μνήμης δεν συναντάται μόνο στο ποδόσφαιρο. Όταν αναφερόμαστε εμείς οι Γερμανοί στην Αλλαγή¹, σκεφτόμαστε μία εποχή χαράς στην ιστορία μας. Θυμόμαστε την Ειρηνική Επανάσταση, την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και την κατάρρευση του Σιδηρούν Παραπετάσματος.

Ίσως η μεροληψία αυτή παίζει επίσης ρόλο στο γεγονός ότι παραβλέψαμε μια άλλη αλλαγή, μια αλλαγή που βιώνουμε αυτήν τη στιγμή πολύ έντονα αλλά και θα συνεχίσουμε να βιώνουμε για μεγάλο χρονικό διάστημα. Και μάλιστα την παραβλέψαμε ανεξαρτήτως από τα σημάδια που υπήρχαν.

Ήδη το 2013, η «Washington Post» έφερε τον τίτλο: «Αμερικανική απομόνωση 5 ετών.» Εκείνη την περίοδο η δεύτερη θητεία του Προέδρου Μπαράκ Ομπάμα μόλις είχε αρχίσει.

Μία δημοσκόπηση έδειξε, ότι από την πρώτη φορά που τέθηκε αυτό το ερώτημα το έτος 1964, μια πλειοψηφία των Αμερικανών θεωρούσαν ότι οι ΗΠΑ δεν έπρεπε να εμπλακούν στις παγκόσμιες υποθέσεις.

---

¹ Πρόκειται για την Ειρηνική Επανάσταση όπως έλαβε χώρα από το 1989 έως το 1990 στη Γερμανία. Συμπεριλαμβάνει όλες τις κοινωνικοπολιτικές αλλαγές που οδήγησαν στην διάλυση της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας (DDR) καθώς και την επανένωση της με την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (BDR).

Μετά τις δεκαετίες του 1990 και του 2000, που χαρακτηρίστηκαν από την παγκόσμια δραστηριοποίηση των ΗΠΑ και των συμμάχων τους στα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή και το Αφγανιστάν, ακολούθησε η επιφυλακτικότητα του Προέδρου Ομπάμα. Τότε πολλοί μίλησαν για μεγαλύτερο ρεαλισμό στην εξωτερική πολιτική. Και υπό τον Πρόεδρο Τραμπ, ολόκληρος ο κόσμος μπορεί τώρα να αισθανθεί τι σημαίνει «America First»², και κυρίως σε ό,τι αφορά τις διεθνείς σχέσεις. Οι κυρώσεις και οι δασμοί έχουν γίνει πλέον τα προτιμώμενα μέσα της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Και παρά τις διάφορες συγκρούσεις στις εσωτερικές υποθέσεις των ΗΠΑ, συνεχίζει να υπάρχει συχνά υπερκομματική συναίνεση για αυτά τα μέσα στην Ουάσιγκτον.

Για να γίνω πιο γλαφυρός: ο παγκόσμιος αστυνομικός φαίνεται να έχει αποχωρήσει πίσω στο αρχηγείο του, από όπου τώρα πλέον στοχεύει με κυρώσεις και δασμούς τους αντιπάλους και τους ανταγωνιστές του στον κόσμο.

Και αυτό έχει διπλό αντίκτυπο σε εμάς στην Ευρώπη:

- Πρώτον, γινόμαστε οι ίδιοι στόχοι ή παράπλευρες απώλειες. Σκεφτείτε απλώς τους δασμούς στα ευρωπαϊκά προϊόντα ή την επίδραση των αμερικανικών κυρώσεων στο ΚΟΣΔ (Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης)³.
- Δεύτερον, η υποχώρηση των ΗΠΑ γίνεται συχνά σε σημεία κρίσιμα για την ευρωπαϊκή ασφάλεια και συμφέροντα. Και δεν πρόκειται μόνο για υποχώρηση από γεωγραφικές ζώνες, όπως για παράδειγμα στη Συρία ή το Αφγανιστάν, αλλά και από θεσμούς της πολύπλευρης παγκόσμιας τάξης ή συνθήκες, όπως η συμφωνία για το κλίμα του Παρισιού.

Άλλοι ενδιαφερόμενοι κάνουν χρήση του κενού που δημιουργείται από αυτήν την υποχώρηση:

- Πολιτικά και οικονομικά, η Κίνα είναι ο κύριος παράγοντας.
- Και η Ρωσία συμμετέχει πολύ συχνά σε στρατιωτικό επίπεδο. Αλλά και άλλοι παίκτες, όπως βλέπουμε αυτήν τη στιγμή στη Συρία.

Τι γίνεται όμως με εμάς τους Ευρωπαίους;

Σίγουρα δεν μπορούμε απλώς να καθίσουμε αμέτοχοι και να περιμένουμε να επιστρέψουν οι παλιές εποχές, οι ημέρες που πλέον έχουν παρέλθει. Και ακριβώς όπως άρχισε η αλλαγή στην εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας των ΗΠΑ πριν την εκλογή του Προέδρου Τραμπ, με τον ίδιο τρόπο θα συνεχιστεί και στο

---

² Πρόκειται για αμερικανικό σλόγκαν σχετικό με την εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών, το οποίο επικεντρώνεται κυρίως σε μία πιο απομονωτική πολιτική. Το σλόγκαν επανήλθε στην δημοσιότητα μέσω της προεκλογικής εκστρατείας του Προέδρου Ντόναλντ Τράμπ, το 2016.

³ Το ΚΟΣΔ (Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης) είναι ευρύτερα γνωστό ως η *πυρηνική συμφωνία με το Ιράν*. Πρόκειται για τη συμφωνία που υπογράφει το 2015 μεταξύ του Ιράν και των P5+1, των πέντε δηλαδή μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (Ηνωμένο Βασίλειο, Κίνα, Ρωσία, Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες) συμπεριλαμβανομένου και της Γερμανίας.

μέλλον. Και πιστεύω ακράδαντα ότι αυτό θα ισχύει ανεξαρτήτως από το ποιος θα κερδίσει τις αμερικανικές εκλογές το ερχόμενο έτος.

Για αυτόν το λόγο πρέπει να αναρωτηθούμε ποια θα πρέπει να είναι η επόμενη κίνηση μας. Όπως πάντα, η Ευρώπη είναι το σημείο εκκίνησης για ό, τι κάνουμε.

Εμείς οι Σοσιαλδημοκράτες είχαμε τους λόγους να επιμένουμε από την αρχή πως η Συμφωνία Συνασπισμού⁴ θα δράσει ως «μία νέα αρχή για την Ευρώπη». Ένας από αυτούς τους λόγους ήταν το γεγονός ότι είχαμε ήδη στο μυαλό μας αυτήν την εξέλιξη.

Θέλουμε μια ισχυρή, κυρίαρχη και ενωμένη Ευρώπη! Μια Ευρώπη που μπορεί να διεκδικήσει τις αξίες και τα συμφέροντα της στον κόσμο. Όροι όπως

Και η ώρα για τη δημιουργία αυτής της Ευρώπης δεν είναι αύριο ή μεθαύριο. Η ώρα είναι τώρα γιατί τελειώνει ο χρόνος!

- Παρά όλες τις προβλέψεις και τον εκφοβισμό, τα κόμματα υπέρ της Ε.Ε. κέρδισαν την ευρεία πλειοψηφία στις ευρωπαϊκές εκλογές.
- Όσον αφορά το Brexit, ανεξαρτήτως από το πόσο επίπονο είναι, αρχίζει να διαφαίνεται μια λύση και μάλιστα παραγωγική.
- Η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αρχίσει επιτέλους να λειτουργεί σε λίγες μέρες.
- Και τον επόμενο χρόνο εναπόκειται σε εμάς η ευθύνη, έχοντας την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. και την Προεδρία της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, να καθορίσουμε την πορεία για το μέλλον.

Οι διαμάχες για το ευρώ, η διάσωση τραπεζών, οι διαπραγματεύσεις με τους πρόσφυγες και το κράτος δικαίου έχουν σημειώσει βαθιές ρήξεις στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. Ως αποτέλεσμα, το κύριο καθήκον τους τελευταίους μήνες ήταν η ανοικοδόμηση της εμπιστοσύνης στην Ευρώπη, καθώς οι δυνάμεις που επιδιώκουν να μας ξεχωρίσουν δεν προέρχονται μόνο από το εξωτερικό, αλλά κυρίως από το εσωτερικό, μέσα από την Ε.Ε.

Γι 'αυτό εντατικοποιήσαμε τις σχέσεις μας με τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ειδικά με την Πολωνία.

Παρεμπιπτόντως, το βλέπω ως μια βαθιά Σοσιαλδημοκρατική αποστολή με σύνθημα την Ανατολική Πολιτική να χτίσουμε γέφυρες μεταξύ Ανατολής και Δύσης στην Ευρώπη. Και πολλοί από τους γείτονές μας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη αναμένουν επίσης από τη Γερμανία να χτίσει αυτές τις γέφυρες. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει να γκρεμίσουμε εξ ολοκλήρου τις ήδη υπάρχουσες οδούς, αλλά να

---

⁴ Συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ δύο ή περισσότερων κομμάτων για την ρύθμιση της μεσοπρόθεσμης αλλά και μακροπρόθεσμης συνεργασίας τους σε μία κοινή κυβέρνηση συνασπισμού. Συγκεκριμένα το κείμενο αναφέρεται στην Συμφωνία Συνασπισμού του 2018 μεταξύ των γερμανικών κομμάτων CDU, CSU, και SPD.

διατηρήσουμε τις υπάρχουσες γέφυρες και να κατασκευάσουμε νέες γέφυρες γεφυρών μεταξύ Ανατολής και Δύσης στην Ευρώπη, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Και οι ανατολικοί γείτονές μας αναμένουν επίσης να είμαστε ίσοι.

Νομίζω ότι ένα από τα πιο σημαντικά στρατηγικά ζητήματα που πρέπει να συζητήσουμε στην Ευρώπη είναι: ποιος είναι ο «δρόμος προς τα εμπρός»; Και υπάρχουν διαφορετικά μοντέλα που βρίσκονται στο τραπέζι. Θα υπάρξει μια Ευρώπη πρώτης τάξης και μια Ευρώπη δεύτερης τάξης στο μέλλον; Μια Ευρώπη δύο ταχυτήτων ή οσωνδήποτε ταχυτήτων, ή θα παραμείνει μια ενιαία Ευρώπη;

Πολλοί άνθρωποι στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ανησυχούν ότι θα ανήκουν απλώς σε μια Ευρώπη δεύτερης τάξης στο μέλλον. Η ανησυχία τους είναι ότι οι χώρες που είναι πρόθυμες και ικανές θα σφυρηλατήσουν στενότερους δεσμούς, θα εντείνουν την ολοκλήρωσή τους και θα σχηματίσουν έναν ευρωπαϊκό πυρήνα, ο οποίος θα εξελίσσεται και στον οποίο θα μπορούν ή θα πρέπει κατά περίπτωση να εντάσσονται και άλλες χώρες. μια βασική Ευρώπη. Όσον αφορά το μείζον ζήτημα της στρατηγικής κυριαρχίας της Ευρώπης και της Ευρώπης που είναι πρόθυμη και ικανή να διεκδικήσει τα συμφέροντα και τις αξίες της, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο από μια ενιαία Ευρώπη. Και πιστεύω ακράδαντα ότι οποιοδήποτε άλλο μονοπάτι δεν θα βλάψει μόνο την ικανότητα μας να ενεργούμε εσωτερικά, αλλά θα αποδειχθεί επίσης επιζήμια για την ικανότητά της Ε.Ε. να διεκδικεί εξωτερικά τις αξίες και τα συμφέροντά μας.

Κυρίες και κύριοι,

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι σημαντικό να συνεργαζόμαστε πολύ στενά με τους εταίρους της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης σε όλες τις δυσκολίες. Και όταν επιτυγχάνουμε τη συνεργασία, θα πρέπει πάντα να απαντάμε σε ερωτήματα όπως: τι γίνεται με τα προβλήματα του κράτους δικαίου στην Ουγγαρία, την Πολωνία και τη Ρουμανία; Ναι, υπάρχουν και υπάρχουν επίσης πολύ σαφείς, καθορισμένες διαδικασίες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων σχετικά με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο αναφερόμαστε, προς το παρόν, στο γεγονός ότι η εκταμίευση κεφαλαίων από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα υπόκειται επίσης στο μέλλον σε συμμόρφωση με τα κριτήρια του κράτους δικαίου. Και δεν υπάρχει εναλλακτική λύση για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Αλλά θα πρέπει γρήγορα να αναθεωρήσουμε σε ό,τι αφορά στην προσδοκία μας, ότι σε μια Ευρώπη πρώτης, δεύτερης και τρίτης τάξης, μπορούμε να επηρεάσουμε τα κράτη μέλη στα οποία κατά τη γνώμη μας επιβάλλεται αλλαγή στις νομικές τους δομές. Αυτό θα εμβαθύνει επιπλέον τον διαχωρισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ζητήματα του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών αξιών, και αυτό δεν μπορεί να είναι προς το συμφέρον μας.

Ωστόσο, δεν έχουμε δεσμευτεί μόνο με τους γείτονές μας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη τον τελευταίο ενάμιση χρόνο με τους οποίους έχουμε αναπτύξει περαιτέρω μία σχέση εμπιστοσύνης.

Συνεργαστήκαμε επίσης στενά με χώρες όπως η Πορτογαλία και η Σλοβενία. Μαζί τους σχηματίζουμε μία ενωμένη ομάδα των τριών. Αυτές είναι οι χώρες που είχαν πριν από εμάς την Προεδρία και θα την αναλάβουν μετά από εμάς. Επειδή γνωρίζουμε ότι αν θέλουμε να αλλάξουμε τα πράγματα στην Ευρώπη, πρέπει να τα θέσουμε μακροπρόθεσμα.

Ο Γάλλος ομόλογός μου, Ζάν Ιβ Λε Ντριάν (Jean-Yves Le Drian), και εγώ συμφωνήσαμε πρόσφατα σε συγκεκριμένα βήματα για την ενίσχυση της Ευρώπης. Για παράδειγμα, διερευνούμε επί του παρόντος την ιδέα ενός Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ασφαλείας, το οποίο και οι δύο θεωρούμε απαραίτητο, συντονίζοντας το έργο εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι στο παρελθόν. Θα προχωρήσουμε επίσης σε μία πρόταση σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό.

Εμείς και η Γαλλία συμφωνούμε ότι η Ευρώπη πρέπει να ενεργεί πιο συνεκτικά, στρατηγικά και αυτόνομα στην εξωτερική πολιτική.

Από αυτό προκύπτει, όπως λογικό είναι κατά τη γνώμη μου λογικό, ότι στην εξωτερική πολιτική ειδικότερα, οι αποφάσεις της πλειοψηφίας στο Συμβούλιο δεν θα πρέπει πλέον να είναι ταμπού.

Τους επόμενους μήνες, θέλουμε να σημειώσουμε πρόοδο στην εφαρμογή μιας γνήσιας ευρωπαϊκής πολιτικής για χώρες όπως η Κίνα και η Ρωσία - χώρες που χρειαζόμαστε ως εταίροι, αλλά οι οποίες είναι επίσης ανταγωνιστές ή αντίπαλοι μας όσον αφορά το ευρωπαϊκό μοντέλο. Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας μας στην ΕΕ, θα πραγματοποιήσουμε μια σύνοδο κορυφής ΕΕ-Κίνας τον Σεπτέμβριο του 2020, όπου θα μπορέσουμε για άλλη μια φορά να ξεκινήσουμε μια πιο συνεκτική ευρωπαϊκή πολιτική όσον αφορά την Κίνα.

Κυρίες και κύριοι,

Ένα σημείο αναφοράς της επιτυχίας μας στην Ευρώπη πρέπει να αποτελεί το γεγονός ότι καταφέραμε να αποκλιμακώσουμε τις κρίσεις στη γειτονιά μας, κρίσεις που μας επηρεάζουν όσον αφορά την πολιτική, την πολιτική ασφάλειας, την οικονομία και τη μετανάστευση.

- Κατά τη διάρκεια της Προεδρίας μας στην Ε.Ε., θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα κέντρο αρμόδιο για τη διαχείριση πολιτικών κρίσεων, εδώ στο Βερολίνο, και μάλιστα για ολόκληρη την Ευρώπη με τη συμμετοχή και άλλων κρατών μελών. Το σχέδιο αυτό το καταθέσαμε πριν από λίγο στις συζητήσεις μας στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο για τον προϋπολογισμό. Κατά τη γνώμη μας δεν γίνεται να ασχολούμαστε με τις κρίσεις αφού αυτές προκύψουν, αλλά πρέπει να δρούμε προληπτικά και με αποφασιστικότητα, προκειμένου να ενισχύσουμε τον ρόλο της Ευρώπης ως ειρηνευτικής δύναμης.

- Επιπλέον θέλουμε να σημειώσουμε πρόοδο στη δημιουργία ενός κοινού κεντρικού γραφείου για όλες τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ. Αυτό έχει καθυστερήσει πολύ.

Όσον αφορά τον όρο της «Ευρωπαϊκής γειτονιάς»: τα Δυτικά Βαλκάνια χρειάζονται επίσης μια αξιόπιστη ευρωπαϊκή προοπτική.

Δεν πρόκειται μόνο για την Ε.Ε. που πρέπει να διατηρήσει τον λόγο της σε χώρες όπως η Βόρεια Μακεδονία και η Αλβανία. Αντιθέτως, είναι προς το δικό μας στρατηγικό συμφέρον η περιοχή να παραμείνει σταθερή και ασφαλής. Και αυτό θα λειτουργήσει μόνο μακροπρόθεσμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση!

Κυρίες και κύριοι,

Θα πρέπει, επιπλέον, να σκληρύνουμε τη στάση της Ευρώπης απέναντι στους ανταγωνιστές μας, σε πολλά επίπεδα. Ακόμη και οι συνεργάτες γίνονται μερικές φορές ανταγωνιστές. Στο πλαίσιο αυτό, οφείλουμε επίσης να μάθουμε ότι πρέπει να προστατευθούμε από τις εξωεδαφικές κυρώσεις. Λαμβάνοντας υπόψη την πυρηνική συμφωνία με το Ιράν: το INSTEX⁵, το κανάλι χρηματοδότησης που δημιουργήθηκε ειδικά, σε συνεργασία με τη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία, είναι ένα παράδειγμα και επίσης μια αρχή.

Σκέφτομαι επίσης την ψηφιακή κυριαρχία της Ευρώπης - ένα άλλο μεγάλο θέμα συζήτησης αυτή τη στιγμή. Στην ψηφιακή εποχή, η ψηφιακή κυριαρχία δεν μπορεί πλέον να διαχωριστεί με κανέναν τρόπο από την κυριαρχία της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας. Και αν κοιτάξουμε πώς εξελίσσεται ο κόσμος και πώς η ψηφιακή επανάσταση θα μας επηρεάσει και θα αλλάξει τις κοινωνίες, τις οικονομίες μας και ακόμη και την ιδιωτική μας ζωή, νομίζω ότι αυτό πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρώπη συνολικά, και όχι μόνο για τη νέα Επιτροπή. Όποιος θέλει την ψηφιακή κυριαρχία στη σημερινή εποχή θα πρέπει να γίνει ο κυρίαρχος στις πλατφόρμες.

Στον ψηφιακό κόσμο - και αυτό γίνεται όλο και πιο ξεκάθαρο - εμφανίζονται δύο πόλοι ή κέντρα. Το Silicon Valley⁶ είναι ένα από αυτά. Ακολουθεί ένα πολύ σαφώς δομημένο μοντέλο, δηλαδή ένα μοντέλο μεγιστοποίησης κέρδους. Η Κίνα θα αποτελέσει το άλλο κέντρο του ψηφιακού κόσμου. Και σε ό,τι αφορά στη ψηφιοποίηση, το συγκεκριμένο μοντέλο είναι ιδιαίτερα κατασταλτικό.

Κυρίες και κύριοι, εάν αυτά είναι τα δύο μοντέλα με τα οποία είμαστε αντιμέτωποι,

⁵ INSTEX (Instrument in Support of Trade Exchange - Όργανο Υποστήριξης Εμπορικών Συναλλαγών): Πρόκειται για μία ευρωπαϊκή Μονάδα Ειδικού Σκοπού, η οποία ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 2019. Στόχος της είναι η διευκόλυνση των συναλλαγών που δεν έχουν την μορφή Αμερικανικών δολαρίων ή SWIFT, ανάμεσα στο Ιράν και την Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

⁶ Περιοχή που βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Κόλπου του Σαν Φρανσίσκο, στην βόρεια Καλιφόρνια των ΗΠΑ. Η περιοχή είναι ευρύτερα γνωστή για την πληθώρα καινοτόμων εταιρειών διάφορων τεχνολογικών τομέων.

δηλαδή ένα καθαρά μεγιστοποιημένο κέρδος και ένα κατασταλτικό μοντέλο, νομίζω ότι θα ήταν σοφό η Ευρώπη να εξετάσει έναν τρίτο τρόπο. Ως εκ τούτου όλα όσα σχετίζονται με τη ψηφιοποίηση - τεχνολογία, επιστήμη και ψηφιακός μετασχηματισμός - πρέπει επίσης να αποτελέσουν από τα κύρια ζητήματα και τις προτεραιότητες του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Είναι σημαντικό επίσης να προηγηθούν σε συνάρτηση με άλλες προτεραιότητες του παρελθόντος. Διαφορετικά, θα βρεθούμε στον ψηφιακό κόσμο εξαρτημένοι από τους δύο πόλους, οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν είναι ιδανικοί για τις ευρωπαϊκές αξίες, και δεν θα μπορούμε να πούμε τίποτα για αυτό.

Η τρέχουσα συζήτησή μας για την επέκταση 5G δείχνει πού βρισκόμαστε. Στην ουσία, πρόκειται για το σε ποιον αναθέτουμε την ασφάλεια των δεδομένων μας. Και θα αισθανόμουν καλύτερα αν μπορούσαμε να βασιστούμε στις ευρωπαϊκές λύσεις αντί να εξαρτόμαστε τεχνολογικά από άλλους σε αυτόν τον τομέα. Ο προϋπολογισμός της Ε.Ε., ο οποίος θα οριστικοποιηθεί το επόμενο έτος, οφείλει να αντικατοπτρίζει όλα τα παραπάνω, κυρίες και κύριοι!

Η ψηφιακή κυριαρχία, ωστόσο, δεν περιορίζεται μόνο σε αυτά. Θέλουμε να κάνουμε περισσότερα για να προστατεύσουμε το κοινό και τις δημοκρατίες μας από την παραπληροφόρηση και διαδικτυακό έγκλημα μίσους. Και αυτό πρέπει να γίνει προτεραιότητα της Προεδρίας μας, καθώς τελικά αφορά όχι μόνο τον τρόπο με τον οποίο κοινοποιούνται οι πληροφορίες, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται οι απόψεις. Και η διαμόρφωση γνώμης είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των δημοκρατιών. Για αυτόν τον λόγο δεν πρόκειται για ένα θέμα που θα πρέπει να συμπεριληφθεί αργότερα με κάποιον τρόπο, αλλά είναι ένα θέμα κρίσιμο για την εξέλιξη των δημοκρατικών μας αρχών.

Τέλος, είναι επίσης γεγονός ότι η Ευρώπη πρέπει να αναλάβει μεγαλύτερη ευθύνη για την ασφάλειά της - για τα θεμελιώδη συμφέροντά της δηλαδή. Για αυτόν τον λόγο, θα εργαστούμε πολύ πιο στενά για την ανάπτυξη κοινών δυνατοτήτων στην Ευρώπη.

Θέλουμε να ενισχύσουμε την Ευρώπη ως εταίρο στο ΝΑΤΟ, προκειμένου να επιτευχθεί μια πιο ισορροπημένη διατλαντική εταιρική σχέση.

Εν όψει αυτού που είπε ο Πρόεδρος Μακρόν, θα ήθελα να πω ειλικρινά: Ανησυχώ για την ιδέα της αποσύνδεσης της αμερικανικής και της ευρωπαϊκής ασφάλειας και όχι μόνο για τη δική μας ασφάλεια. Αλλά για όλα όσα μπορούν να διαχωρίσουν την Ευρώπη. Ωστόσο, δεν χρειαζόμαστε νέες ρήξεις. Αυτό που χρειαζόμαστε είναι πολύ μεγαλύτερη συνοχή, καθώς και περισσότερη συνεργασία μεταξύ μας.

Και ένας τρόπος για να το πετύχουμε αυτό είναι μέσω περισσότερης δικαιοσύνης και αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό είναι ένα άλλο θέμα που θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

Ως εκ τούτου, αποφασίσαμε να σταματήσουμε την πορεία προς τα κάτω σε ό,τι αφορά στα κοινωνικά πρότυπα, που συνεχίζει να υπάρχει στην ΕΕ.

- Θα το πράξουμε μέσω ενός κοινού πλαισίου για τους κατώτατους μισθούς και τη βασική κοινωνική ασφάλιση.
- Και θα είμαστε επίσης πολύ πιο αποφασιστικοί στην αντιμετώπιση ενός ζητήματος που βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη εδώ και πάρα πολύ καιρό, δηλαδή της ανεργίας των νέων στην Ευρώπη.

Δεν είναι μόνο η καλύτερη συνταγή για να εξασφαλίσουμε τη συνοχή. Είναι επίσης η καλύτερη απάντηση στους εθνικιστές και τους λαϊκιστές που χωρίζουν την Ευρώπη και προσπαθούν να μας διασπάσουν. Γιατί εκεί ξεκινούν πάντα. Και δεν πρέπει να το επιτρέψουμε αυτό.

Κυρίες και κύριοι,

Εκτός από την ενίσχυση της Ευρώπης, το δεύτερο μεγάλο ζήτημα είναι η διατήρηση της βασιζόμενης σε κανόνες διεθνούς τάξης, η οποία κινδυνεύει περισσότερο από ποτέ.

Παρακολούθησα τη συνάντηση των Υπουργών Εξωτερικών της G20 στην Ιαπωνία την περασμένη εβδομάδα, που αποτελούσε μία πραγματικά επιφανή συγκέντρωση κρατών. Συζητήσαμε την πολυμέρεια και τη σειρά βάσει κανόνων. Και όλοι βρισκοταν εκεί έδωσαν ομιλίες σχετικά με τη σημασία της πολυμέρειας και του “κράτους δικαίου”. Ακούγοντας λοιπόν αυτές τις ομιλίες, ήταν αδύνατο να γίνει κατανοητό γιατί η πολυμέρεια και το κράτος δικαίου βρίσκονται επί του παρόντος σε τόσο μεγάλη πίεση. Αυτό έχει να κάνει με το γεγονός ότι υπάρχει τώρα μια ολοένα και μεγαλύτερη διαφορά μεταξύ ομιλίας και δράσης, συμπεριλαμβανομένου της διεθνής σκηνής. Δεν έχουμε πρόβλημα με την κατανόηση, έχουμε όμως αντιθέτως πρόβλημα με την εφαρμογή. Επομένως καθιστάται απαραίτητο να κάνουμε κάτι γι' αυτό

Αυτός είναι επίσης ένας από τους λόγους για τους οποίους ξεκίνησα τη Συμμαχία για την Πολυμέρεια⁷ πέρυσι με τρεις από τους ομολόγους μου - τους Υπουργούς Εξωτερικών της Γαλλίας, του Καναδά και της Ιαπωνίας. Και αφού πολλοί είχαν ρωτήσει: Τι είναι αυτό; Ποιο είναι το νόημα του; Ποιος συμμετέχει; Η συμμαχία περιλαμβάνει πλέον περίπου 60 χώρες από όλο τον κόσμο. Το γεγονός αυτό δηλώνει επίσης πως: Οι εθνικιστές μπορεί να έχουν μια ώθηση σε ένα μέρος ή άλλο. Αλλά εμείς, “οι πολυμερείς”, εξακολουθούμε να διατηρούμε ένα ισχυρό αντίβαρο και, πάνω απ' όλα, υπάρχουν πολλοί διεθνείς εταίροι που, σαν εμάς, πιστεύουν ότι αυτές τις στιγμές είναι απαραίτητη μεγαλύτερη διεθνή συνεργασία, και όχι λιγότερη.

---

⁷ Πρόκειται για μία άτυπο δίκτυο κρατών, βασιζόμενο σε ένα διεθνές δίκτυο κανόνων. Ιδρύθηκε με πρωτοβουλία των Υπουργών Εξωτερικών της Γαλλίας και της Γερμανίας, το 2019.

Και χρησιμοποιούμε επίσης αυτό το βάρος για να σημειώσουμε πρόοδο σε θέματα που εξαρτώνται ιδιαίτερα από τη διεθνή συνεργασία:

- Εφαρμογή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Διασφάλιση της ασφάλειας και της δημοκρατίας στον κυβερνοχώρο.
- Και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής που σχετίζονται με την ασφάλεια. Η κλιματική αλλαγή δεν έχει μόνο οικολογική και οικονομική διάσταση. Για πολύ καιρό τώρα, είχε επίσης διάσταση ασφάλειας. Θα είναι η βάση και η αιτία των μελλοντικών πολέμων.

Ένα άλλο βασικό ζήτημα είναι το πώς αντιμετωπίζουμε νέα οπλικά συστήματα - με υπερηχητικούς πυραύλους, απειλές από τον κυβερνοχώρο καθώς και πλήρως αυτόνομα όπλα. Όντως υπήρξαν πάρα πολλές τεχνολογικές εξελίξεις τα τελευταία χρόνια. Αλλά αυτό που δεν έχει αναπτυχθεί με κανέναν τρόπο είναι οι διεθνείς κανονισμοί για αυτήν την τεχνολογία.

Για να θέσω ένα παράδειγμα σε ποιο τομέα η Συμμαχία για την Πολυμέρεια έχει ήδη πετύχει, πριν από λίγες μέρες, η ομάδα μας πέτυχε ένα σημαντικό βήμα στη Γενεύη στο δρόμο προς την απαγόρευση των ρομπότ δολοφόνων. Καταφέραμε να πείσουμε 125 χώρες να συμφωνήσουν σε κεντρικές αρχές όπως η ανθρώπινη ευθύνη και η απόδοση ευθυνών για τη χρήση τέτοιων όπλων. Είχαμε ξεκινήσαμε αυτήν τη συζήτηση πριν από μερικούς μήνες, αλλά τότε, δεν μπορούσαμε καν να συμφωνήσουμε για τη συγκεκριμένη ορολογία.

Είμαστε όμως ακόμη μακριά από όλα αυτά. Ωστόσο, αυτό το αποτέλεσμα δεν θα ήταν δυνατό εάν δεν είχαμε υποσχεθεί τη δέσμευσή μας στη Συμμαχία για τη Πολυμέρεια και εάν δεν είχαμε μιλήσαμε με μία φωνή στις άλλες χώρες.

Κυρίες και κύριοι,

Εμείς οι Σοσιαλδημοκράτες γνωρίζουμε ότι οι αγώνες για την απόκτηση όπλων δεν κάνουν τον κόσμο πιο ασφαλή. Όμως για να είμαστε ρεαλιστές, πρέπει να ξαναχτίσουμε αυτή την κατανόηση διεθνώς.

Γι αυτό θέτουμε ξανά το θέμα του πυρηνικού αφοπλισμού στην ατζέντα του Συμβουλίου Ασφαλείας - για πρώτη φορά σε επτά χρόνια. Για επτά ολόκληρα χρόνια, κανείς βλέπετε δεν ανέφερε αυτό το ζήτημα στο Συμβούλιο Ασφαλείας, εμείς όμως συνεχίζουμε να το επιδιώκουμε. Όπως για παράδειγμα με τους συνεργάτες μας στην Πρωτοβουλία της Στοκχόλμης, οι οποίοι θα συναντηθούν εδώ στο Βερολίνο στις αρχές του επόμενου έτους.

Το γεγονός ότι αντιμετωπίζουμε τέτοιου είδους θέματα στο Συμβούλιο Ασφαλείας φαίνεται ήδη να αποδίδει καρπούς. Φυσικά δεν είναι δυνατόν να επιλυθούν όλα τα

εμπόδια, σαν αυτά στην Νέα Υόρκη, καθώς υπάρχουν πολλά. Αλλά έχουμε πλησιάσει σε έναν στόχο: το Συμβούλιο Ασφαλείας να μετατραπεί επιτέλους από έναν ξεκάθαρο φορέα αντίδρασης κρίσεων σε έναν οργανισμό πρόληψης κρίσεων!

Κάτι επιπλέον που έχει προκύψει ως αποτέλεσμα της ένταξης μας στο Συμβούλιο Ασφαλείας είναι το γεγονός ότι: η Γερμανία έχει ζήτηση. Καλούμαστε δηλαδή να αναλάβουμε δράση και υπάρχουν φυσικά και προσδοκίες για εμάς, όσον αφορά την επίλυση διεθνών κρίσεων και συγκρούσεων.

- Ως μέλος της Μικρής Ομάδας στη Συρία, υποστηρίζουμε την πολιτική διαδικασία που έχει πλέον εισέλθει σε μια νέα φάση μετά το σχηματισμό της Συριακής Συνταγματικής Επιτροπής στη Γενεύη πριν από λίγες ημέρες. Ενώ μόλις πριν από ένα χρόνο, δεν ήμασταν καν μέλος της ομάδας
- Στη Λιβύη, το σχέδιο διπλωματικής πρωτοβουλίας «Berlin Process⁸» είναι πλέον ένα από τα πιο περιζήτητα «παιχνίδια στην πόλη». Διότι, αφενός, ενισχύουμε το ρόλο του Ειδικού Εντεταλμένου του ΟΗΕ στις ενδο-Λιβυκές συνομιλίες, και αφετέρου εμπλέκουμε τους διεθνείς ηθοποιούς που μετέτρεψαν τη Λιβύη σε σκηνή των αντιπροσώπων τους. Θέλουμε επίσης να οργανώσουμε μία διάσκεψη Κορυφής, αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, για τη Λιβύη στις αρχές του επόμενου έτους, ένα γεγονός για το οποίο εργαζόμαστε ήδη εντατικά. Μπορείτε να φανταστείτε βέβαια πως κάτι τέτοιο δεν είναι εύκολο, δεδομένης της κατάστασης που έχουμε σήμερα στη Λιβύη. Ενώ παράλληλα δεν υπάρχει καμία εγγύηση ότι θα υπάρξει αποτέλεσμα. Αλλά νομίζω πως πλέον είμαστε πιο κοντά σε ένα αποτέλεσμα, σχετικά με ό, τι συνέβαινε σε όλες τις άλλες διασκέψεις της Λιβύης που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια.
- Και στη σύγκρουση στην Ουκρανία, κατευθυνόμαστε προς την πρώτη σύνοδο κορυφής σαν αυτή της Νορμανδίας, η πρώτη εδώ και τρία χρόνια. Αποδίδει δηλαδή πλέον ότι έχουμε κολλήσει σε αυτό το κανάλι διαπραγματεύσεων, και ότι εργαστήκαμε για να πετύχουμε μικρά βήματα προόδου και οικοδόμησης εμπιστοσύνης - είτε στον διαχωρισμό των μονάδων μάχης, στο άνοιγμα γεφυρών ή στην ανταλλαγή κρατουμένων.

Κυρίες και κύριοι,

Για εμένα προσωπικά όλα τα παραπάνω δρουν ως αντανάκλαση μιας βαθιάς σοσιαλδημοκρατικής εξωτερικής πολιτικής, μιας πολιτικής που βασίζεται στη διπλωματία, τη διαμεσολάβηση, την προώθηση καλύτερων σχέσεων και την ανακούφιση των εντάσεων. Μια πολιτική που δεν παρακάμπτει τη διεθνή ευθύνη.

Η διεθνής αλληλεγγύη και οι προσπάθειες για την προώθηση της ειρήνης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βρίσκονται στο επίκεντρο της

---

⁸ Πρόκειται για διπλωματική πρωτοβουλία η οποία συνδέεται άμεσα με την μελλοντική διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρώτη της εμφάνιση έγινε στο Συνέδριο του Βερολίνου το 2014.

σοσιαλδημοκρατίας για πάνω από 150 χρόνια. Και αυτό πρέπει να παραμείνει έτσι ακόμα κι αν οι διεθνείς συνθήκες έχουν αλλάξει!

Στην αρχή της ομιλίας μου, μίλησα για τη γνωσιακή προκατάληψη και τους κινδύνους που αυτή θέτει. Αλλά εάν ένα αντίδοτο σε κάτι τέτοιο είναι υπαρκτό, τότε αυτό είναι να μιλάει ο ένας στον άλλο και συγκεντρώνει διαφορετικές απόψεις για τέτοια γεγονότα.

Και για αυτό το λόγο αυτό που συμβαίνει σήμερα εδώ, αγαπητέ Κουρτ, είναι ένα σημαντικό δομικό στοιχείο. Όταν δηλαδή μιλάμε για το γεγονός ότι ζούμε σε καιρούς που χρειαζόμαστε περισσότερη διεθνή συνεργασία και όχι λιγότερη, και αυτό ισχύει όχι μόνο για τα όργανα εντός της Ε.Ε. ή των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και για τα πολιτικά κόμματα, τα ιδρύματα, καθώς και για τη κοινωνία των πολιτών.

Ως εκ τούτου, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Ίδρυμα Φρίντριχ Έμπερτ και εσας, αγαπητέ Κουρτ, για τη δημιουργία τέτοιων συνθηκών στη Διάσκεψη του Τιεργκαρντεν, κατά τις οποίες μπορούμε να μιλήσουμε για το τι πρέπει να αλλάξει και ποιες είναι οι συνέπειες της καμπίς που βιώνουμε αυτήν τη στιγμή.

Προσπάθησα να παρουσιάσω μερικές από τις απόψεις όπως αυτές βρίσκονται συνεχώς στο μυαλό μου, καθώς και πιθανές λύσεις τους.

Ένα πράγμα όμως είναι σημαντικό για μένα, επίσης ενόψει των τρεχουσών συζητήσεων και της δημόσιας αντίληψής τους: η γερμανική εξωτερική πολιτική και η σοσιαλδημοκρατική εξωτερική πολιτική μπορούν και δεν πρέπει ποτέ να είναι αποδιοργανωτικές, αλλά πρέπει να αντισταθμίσουν την αναστατωτική πραγματικότητα. Προς το παρόν, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στο ποιος κάνει νέες προτάσεις, και ποιος προχωρά μπροστά. Έχω όμως την εντύπωση ότι λίγες από τις προτάσεις που κυκλοφορούν επί του παρόντος σε δημόσιο χώρο παράγουν λειτουργικά αποτελέσματα. Και γι 'αυτό πρέπει τελικά να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι αυτό δεν είναι απλώς ένας διαγωνισμός για ιδέες. Ένας διαγωνισμός ιδεών είναι καλός, καλό θεμέλιο. Αλλά με βάση την εξέλιξη που σας έχω περιγράψει, δεν μπορεί να είναι ζήτημα του ποιανού η εξωτερική πολιτική αναστατώνει περισσότερο. Πρόκειται για το ποιος έχει τις αρχές και, πάνω απ 'όλα, τις δεξιότητες για να συγκρατήσει τα πράγματα - δηλαδή την Ε.Ε., τα Ηνωμένα Έθνη, καθώς και μια πληθώρα διεθνών συνθηκών που υπάρχουν. Πιστεύω ότι αυτό πρέπει πάντα να είναι η ουσία της σοσιαλδημοκρατικής εξωτερικής πολιτικής και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα πρέπει να προσπαθήσουμε ακόμη περισσότερο από ό, τι στο παρελθόν.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

An agenda for peace and security? Priorities for a social democratic foreign policy for the European Union and the United Nations”. Rede von Außenminister Heiko Maas bei der Tiergarten-Konferenz der Friedrich-Ebert-Stiftung.

Wenn Sie Fußballfans nach einem x-beliebigen Spiel ihrer Mannschaft fragen, dann nennen sie Ihnen mit ziemlicher Sicherheit kein Durchschnittsspiel. Sondern das, was sie als das größte Spiel ihrer Mannschaft in Erinnerung haben, den Titelgewinn oder irgendein besonderes Ergebnis. Lieber Kurt, wir, die wir aus Südwestdeutschland stammen, müssen dann schon weit zurückdenken. An Zeiten, in denen das Fritz-Walter-Stadion noch Betzenbergstadion hieß.

„Memory bias“ nennen das die Psychologen. Besonders emotionale Momente bleiben haften. Andere gehen verloren.

Und solch selektive Erinnerung gibt es eben nicht nur im Fußball. Wenn in Deutschland von „der Wende“ die Rede ist, dann denken wir an den Glücksmoment unserer Geschichte: An die friedliche Revolution, an den Mauerfall, an das Ende des Eisernen Vorhangs.

Vielleicht hat es also mit „memory bias“ zu tun, dass wir eine andere Wende, und zwar eine, die wir im Moment gerade sehr intensiv spüren, lange übersehen haben.

Und das, obwohl es durchaus Anzeichen für eine solche Trendwende gab.

Schon 2013 titelte die Washington Post: „Isolationismus in Amerika auf 50-Jahres Hoch“. Damals begann gerade die zweite Amtszeit von Präsident Obamas.

Und eine Studie hatte herausgefunden, dass zum ersten Mal seit Einführung dieser Frage im Jahr 1964 eine Mehrheit der Amerikaner der Ansicht war, dass die USA sich besser aus dem Weltgeschehen heraushalten sollten.

Auf die 90’er- und Nuller-Jahre, die gekennzeichnet waren vom weltweiten Engagement Amerikas und seiner Verbündeten - auf dem Balkan, im Nahen Osten oder in Afghanistan - folgte die von Präsident Obama verordnete Zurückhaltung. Manche sprachen von größerem außenpolitischen Realismus.

Und unter Präsident Trump gilt inzwischen für die ganze Welt spürbar: „America First“ – und zwar auch und vor allen Dingen in den Außenbeziehungen. Sanktionen und Zölle sind zu den bevorzugten Instrumenten amerikanischer Außenpolitik geworden. Und bei allem Streit, den es in der US-Innenpolitik gibt –der Konsens dazu ist oft parteiübergreifend in Washington.

Bildlich gesprochen: Der Weltpolizist zieht sich in sein Hauptquartier zurück. Und von dort aus zielt er nun mit Sanktionen und Zöllen auf die Gegner und Konkurrenten in der Welt.

Und das trifft uns in Europa gleich doppelt:

- Erstens, weil wir selbst zum Ziel oder zum Kollateralschaden werden. Denken wir an die Zölle gegen europäische Produkte. Oder an die Auswirkungen amerikanischer Sanktionen auf das Nuklearabkommen mit Iran.
- Und zweitens, weil die USA oft gerade dort auf dem Rückzug sind, wo europäische Sicherheit und Interessen ganz besonders berührt sind. Und zwar nicht nur geographisch - in Syrien etwa oder in Afghanistan. Sondern auch aus Institutionen der multilateralen Weltordnung oder aus Verträgen wie dem Pariser Klimaabkommen.

Andere Akteure nutzen das entstehende Vakuum:

- Politisch und ökonomisch vor allen Dingen China.
- Und militärisch allzu oft Russland. Aber auch andere Akteure, wie man ja gerade in Syrien sieht.

Und wir Europäer?

Es reicht jedenfalls nicht, auf die Rückkehr alter Zeiten zu hoffen, denn sie werden nicht mehr wiederkommen.

Und so wie das Umdenken in der amerikanischen Außen- und Sicherheitspolitik schon vor Präsident Trump begonnen hat, so bleibt es uns auch in Zukunft erhalten – und, davon bin ich fest überzeugt, unabhängig davon wie die Wahl in den USA im nächsten Jahr ausgehen wird.

Und deshalb müssen wir uns fragen: Wo setzen wir also an?

Der Ausgangspunkt bei allem, der heißt, der kann nur heißen: Europa.

Wir Sozialdemokraten haben nicht ohne Grund darauf bestanden, dass im Koalitionsvertrag gleich ganz am Anfang ein „neuer Aufbruch für Europa“ steht. Und zwar auch mit Blick auf diese Entwicklung.

Wir wollen ein starkes, ein souveränes, ein solidarisches Europa! Ein Europa, das seine Werte und Interessen in der Welt auch durchsetzen kann.

Und die Zeit, dieses Europa zu schaffen, ist nicht morgen oder übermorgen, sondern diese Zeit ist jetzt. Denn allzu viel Zeit bleibt uns nicht mehr.

- Bei der Europawahl haben die europafreundlichen Kräfte entgegen aller Beschreibungen und entgegen allem Alarmismus eine breite Mehrheit errungen.

- Beim Brexit, so bedauerlich er auch ist, zeichnet sich endlich eine Lösung ab und zwar eine produktive.
- Die neue Kommission wird endlich in wenigen Tagen mit ihrer Arbeit beginnen können.
- Und im kommenden Jahr ist es an uns, als EU-Ratspräsidentschaft und als Vorsitz im Ministerkomitee des Europarats die Weichen Richtung Zukunft zu stellen.

Die Auseinandersetzungen um den Euro, die Bankenrettung, den Umgang mit Flüchtlingen und um die Rechtsstaatlichkeit haben in den letzten Jahren in Europa tiefe Gräben gerissen. Deshalb ging es in den vergangenen Monaten erst einmal darum, neues Vertrauen zu schaffen in Europa. Denn die Fliehkräfte, die es gibt, die wirken nicht nur von außen auf Europa, sondern es gibt sie vor allen Dingen von innen, innerhalb der EU.

Deshalb haben wir unsere Beziehungen zu den Ländern in Mittel- und Osteuropa intensiviert, und zwar ganz besonders zu Polen.

Für mich ist das übrigens auch ein zutiefst sozialdemokratischer Auftrag, Stichwort Ostpolitik, Brücken zwischen Ost und West in Europa zu bauen. Und viele unserer mittel- und osteuropäischen Nachbarn haben auch die ganz klare Erwartung an Deutschland, dass wir dieser Brückenbauer sein sollen. Es geht nicht darum, disruptiv Wege, die es gibt, kaputt zu machen, sondern es geht darum, Brücken, die es gibt, instand zu halten und dort, wo es notwendig ist, auch noch einige zu bauen zwischen dem Osten und dem Westen in Europa.

Und unsere östlichen Nachbarn erwarten von uns auch, dass es Beziehungen auf Augenhöhe sind.

Ich glaube, eine der wichtigsten strategischen Fragen, über die wir in Europa reden müssen, ist: Wie ist der “way forward”? Und da gibt es unterschiedliche Modelle, die auf dem Tisch liegen. Wird es in Zukunft ein Europa erster Klasse geben und ein Europa zweiter Klasse? Ein Europa der zwei Geschwindigkeiten oder der wieviel Geschwindigkeiten auch immer oder wird es ein Europa bleiben?

Viele in Mittel- und Osteuropa haben die Sorge, dass sie in Zukunft lediglich noch zu einem Europa zweiter Klasse gehören. Dass sich die Staaten, die willens und fähig sind, enger zusammenschließen, ihre Integration vertiefen und ein Kerneuropa bilden, das vorangeht, dem sich andere gegebenenfalls anschließen können oder müssen. Ich halte das nicht für den richtigen Weg. Wenn wir über das große Thema der strategischen Souveränität Europas reden, wenn wir darüber reden, dass Europa seine Interessen und Werte durchsetzen kann und will, dann geht das nur mit einem Europa. Und ich bin fest davon überzeugt, dass jeder andere Weg nicht nur die Handlungsfähigkeit der EU nach innen, sondern auch die Durchsetzungsfähigkeit unserer Werte und Interessen nach außenbeschädigt.

Meine Damen und Herren,

deshalb ist es wichtig, sich mit den ost- und mitteleuropäischen Partnern bei allen Schwierigkeiten außerordentlich eng abzustimmen. Und wenn dann immer darauf hingewiesen wird: Was ist denn mit den Rechtsstaatlichkeitsproblemen in Ungarn, in Polen und Rumänien? Ja, die gibt es und dazu gibt es auch ganz klare, entschlossene Verfahren innerhalb der EU. Wir reden beim Mehrjährigen Finanzrahmen zurzeit darüber, dass die Auszahlung von Mitteln aus EU Fonds in Zukunft auch an die Erfüllung rechtsstaatlicher Kriterien gebunden wird. Und es gibt auch keine Alternative zu der Auseinandersetzung mit diesen Themen. Aber zu glauben, in einem Europa erster, zweiter und dritter Klasse noch auf diejenigen einwirken zu können, bei denen nach unserer Auffassung Veränderungsbedarf besteht in ihren rechtsstaatlichen Strukturen, ich glaube, das kann man sich sehr schnell abschminken. Das wird auch in Rechtsstaatlichkeitsfragen und in Grundwertefragen die Spaltung der EU vertiefen und das kann nicht in unserem Interesse sein.

Aber nicht nur mit unseren mittel- und osteuropäischen Nachbarn haben wir uns in den letzten anderthalb Jahren committed und das Vertrauen weiter entwickelt.

Auch mit Ländern wie etwa Portugal und Slowenien haben wir uns eng abgestimmt. Mit ihnen bilden wir ein „Trio“, es sind die Länder, die vor und nach uns die Ratspräsidentschaft innehaben. Weil wir wissen: Wenn wir in Europa Dinge verändern wollen, müssen wir sie langfristig auf den Tisch legen.

Und mit Jean-Yves Le Drian, meinem französischen Kollegen, habe ich vor kurzem konkrete Schritte zur Stärkung Europas vereinbart. Zum Beispiel überlegen wir gerade aktuell, wie ein Europäischer Sicherheitsrat aussehen kann, den wir beide für notwendig halten, in dem wir unsere außen- und sicherheitspolitische Arbeit bündeln, und zwar mehr, als das in der Vergangenheit der Fall gewesen ist. Und auch dazu wird es einen Vorschlag geben.

Wir sind uns mit Frankreich einig: Außenpolitisch muss Europa geschlossener, strategischer, selbständiger handeln.

Daraus folgt, wie ich finde, nahezu logisch, dass gerade in der Außenpolitik Mehrheitsentscheidungen im Rat deshalb kein Tabu mehr sein dürfen.

In den kommenden Monaten wollen wir weiterkommen bei der Umsetzung einer echten europäischen Politik mit Blick auf Länder wie China und Russland. Länder, die wir als Partner brauchen. Die aber gleichzeitig auch Konkurrenten oder Wettbewerber für uns sind gegenüber dem europäischen Modell. Wir werden während unserer EU-Ratspräsidentschaft einen EU-China-Gipfel veranstalten im September 2020, um dort auch noch einmal eine kohärentere europäische Politik mit Blick auf China auf den Weg bringen zu können.

Meine Damen und Herren,

messen lassen müssen wir in Europa uns auch daran, ob es uns gelingt, Krisen in unserer Nachbarschaft zu entschärfen. Krisen, die sich auf uns auswirken, politisch, sicherheitspolitisch, ökonomisch, migrationspolitisch.

- Während unserer Präsidentschaft wollen wir hier in Berlin ein Kompetenzzentrum für ziviles Krisenmanagement gründen und zwar für die gesamte EU, mit Beteiligung anderer Mitgliedstaaten . Wir haben das gerade in den aktuell laufenden Haushaltsberatungen im Deutschen Bundestag in den Haushalt eingebracht. Wir sind der Auffassung, dass wir uns im Umgang mit Krisen nicht immer erst zusammensetzen dürfen, wenn schon geschossen wird, sondern vorher, präventiv, und dass wir damit auch Europas Rolle als Friedensmacht stärken können.
- Und wir wollen vorankommen bei der Einrichtung eines gemeinsamen Hauptquartiers für alle Einsätze im Rahmen der Gemeinsamen Sicherheits- und Verteidigungspolitik der EU. Das ist lange überfällig.

Und beim Stichwort Nachbarschaft: Auch der Westbalkan braucht eine glaubwürdige europäische Perspektive.

Dabei geht es auch nicht nur darum, dass die EU ihr Wort halten muss gegenüber Ländern wie Nordmazedonien und Albanien.

Es liegt vielmehr in unserem eigenen, strategischen Interesse, dass die Region stabil und sicher bleibt. Und das gelingt auf Dauer nur in der Europäischen Union!

Meine Damen und Herren,

wir werden Europa aber auch abhärten müssen gegenüber denjenigen, mit denen wir im Wettbewerb stehen auf vielen Ebenen – und manchmal werden auch aus Partnern Wettbewerber. Dazu gehört, dass wir lernen, dass wir uns auch gegen extraterritoriale Sanktionen schützen müssen. Mit Blick auf das Nuklearabkommen mit dem Iran: INSTEX, der Finanzierungskanal, der extra geschaffen wurde mit Frankreich und Großbritannien, ist ein Beispiel und auch ein Anfang.

Ich denke auch an Europas digitale Souveränität, auch darüber wird ja zurzeit viel gesprochen. Die ist im digitalen Zeitalter gar nicht mehr zu trennen ist von der außen- und sicherheitspolitischen Souveränität. Und wenn wir uns anschauen, wie die Welt sich entwickelt, was die Digitalisierung uns alles bringen wird und was sie alles verändern wird – gesellschaftlich, wirtschaftlich bis hin tief in unser Privatleben – glaube ich, muss das eine der Prioritäten nicht nur der neuen Kommission werden, sondern der EU insgesamt. Wer digitale Souveränität in heutigen Zeiten will, der braucht auch so etwas wie Plattformsoveränität.

In der digitalen Welt, und das ist immer deutlicher, bilden sich zwei Pole oder zwei Zentren heraus. Das eine ist das Silicon Valley. Es folgt einem klar geordneten,

nämlich einem profitmaximierenden Modell. Das andere Zentrum der digitalen Welt wird China sein. Und mit Blick auf die Digitalisierung ist das ein repressives Modell.

Meine sehr verehrten Damen und Herren, wenn das die beiden Modelle sind, mit denen wir es zu tun haben: ein rein profitmaximierendes und ein repressives, glaube ich, täte Europa gut daran, über einen dritten Weg nachzudenken. Und deshalb muss auch beim Mehrjährigen Finanzrahmen, alles was damit zusammenhängt - Technologie, Wissenschaft, Digitalisierung - einer der großen Schwerpunkte und Prioritäten sein und das auch deutlich vor andere Prioritäten aus der Vergangenheit gestellt werden. Ansonsten werden wir uns irgendwann nicht darüber beklagen können, dass wir uns in der digitalen Welt abhängig gemacht haben von zwei Polen, die nach unseren europäischen Werten keine optimalen sind.

Die Diskussion, die wir zurzeit haben, über den 5G-Netzausbau zeigt ja, wo wir stehen. Im Kern geht es darum, wem wir die Sicherheit unserer Daten anvertrauen. Und mir ist wohler dabei, wenn wir dabei auf europäische Lösungen setzen können, anstatt eben auch da technologisch von anderen abhängig zu sein. Und der Haushalt der EU, der nächstes Jahr endverhandelt wird, der muss dies alles widerspiegeln, meine sehr verehrten Damen und Herren!

Digitale Souveränität heißt aber auch noch mehr: Wir wollen unsere Bürgerinnen und Bürger, unsere Demokratien besser vor Desinformation und vor Hasskriminalität im Internet schützen. Auch das muss ein Schwerpunkt unserer Ratspräsidentschaft werden. Denn letztlich hat es nicht nur damit zu tun, wie Informationen vermittelt werden, sondern auch damit, wie Meinungen gebildet werden. Und Meinungsbildung ist in Demokratien die zentrale Grundlage. Deshalb ist das kein Thema, das zusätzlich irgendwie noch mitbehandelt werden kann, sondern es ist zentral für die Entwicklung demokratischer Prinzipien.

Und schließlich, auch das gehört zur Realität: Europa muss mehr Verantwortung für seine Sicherheit übernehmen – im ureigenen Interesse. Deshalb werden wir bei der Entwicklung gemeinsamer Fähigkeiten in Europa auch noch viel enger zusammenarbeiten.

Wir wollen Europa als Partner innerhalb der NATO stärken – ganz im Sinne einer besser ausbalancierten transatlantischen Partnerschaft.

Mit Blick auf die Äußerungen von Präsident Macron sage ich ganz offen: Gedankenspiele über eine Entkopplung amerikanischer und europäischer Sicherheit machen mir Sorgen, nicht nur mit Blick auf unsere eigene Sicherheit. Sondern vor allen Dingen, weil ich befürchte, dass sie Europa entzweien.

Wir brauchen aber keine neuen Gräben. Wir brauchen hingegen viel mehr Zusammenhalt und auch mehr Zusammenarbeit.

Und der entsteht auch aus mehr Gerechtigkeit und mehr Solidarität unter den Mitgliedstaaten. Auch das wird uns beschäftigen müssen.

Wir haben uns deshalb vorgenommen, den Wettlauf der Sozialstandards nach unten, den es gibt, auch in der EU, zu stoppen.

- Durch einen gemeinsamen Rahmen für Mindestlöhne und für die soziale Grundsicherung.
- Und dadurch, ein Thema, mit dem wir uns schon viel zu lange beschäftigen müssen, noch entschlossener zu bekämpfen: die Jugendarbeitslosigkeit in Europa.

Das ist nicht nur das beste Rezept für Zusammenhalt. Es ist auch die beste Antwort gegenüber den Nationalisten und Populisten, die Europa spalten und uns auseinanderreiben wollen, denn sie setzen immer an diesem Punkt an. Und das dürfen wir nicht zulassen.

Meine Damen und Herren,

die zweite große Baustelle neben der Stärkung Europas ist der Erhalt der viel beschworenen regelbasierten internationalen Ordnung. Sie steht unter Druck wie nie zuvor in den letzten Jahrzehnten.

Ich war in der letzten Woche in Japan auf dem G20-Außenministertreffen, eine illustre Runde von Staaten. Da ging es um Multilateralismus und die regelbasierte Ordnung. Und alle, die da saßen, haben Vorträge gehalten über die Bedeutung des Multilateralismus, über die Bedeutung von „rule of law“. Wenn man dem so zuhörte, hat man überhaupt nicht mehr verstanden, warum das alles international gegenwärtig so unter Druck ist. Das hat etwas damit zu tun, dass es mittlerweile eine immer größere Differenz gibt zwischen Reden und Tun, auch auf der internationalen Bühne. Wir haben kein Erkenntnisproblem, wir haben ein Umsetzungsproblem. Und deshalb wird es notwendig sein, dagegen etwas zu tun.

Das ist auch einer der Gründe gewesen, warum ich im vergangenen Jahr mit drei meiner Kollegen - dem französischen Kollegen, der kanadischen Kollegin und dem japanischen Kollegen - die Allianz für den Multilateralismus ins Leben gerufen habe. Und mittlerweile, nachdem viele gefragt haben: Was ist das? Was soll das überhaupt? Wer ist dort dabei? Mittlerweile gehören dieser Allianz rund 60 Länder an aus allen Weltregionen. Und das zeigt mir auch: Die Nationalisten mögen Auftrieb haben an der einen oder anderen Stelle. Aber wir, die Multilateralisten, bleiben immer noch ein starkes Gegengewicht und vor allen Dingen gibt es viele, viele Partner international, die wie wir der Auffassung sind, dass wir gerade in diesen Zeiten nicht weniger, sondern mehr internationale Zusammenarbeit brauchen.

Und dieses Gewicht nutzen wir auch, um Themen voranzubringen, bei denen die internationale Zusammenarbeit eben ganz besonders gebraucht wird:

- Bei der Durchsetzung des Humanitären Völkerrechts und der Menschenrechte.
- Bei der Wahrung von Sicherheit und Demokratie im Cyberraum.

- Beim Umgang mit den sicherheitspolitischen Folgen des Klimawandels. Ja, der Klimawandel hat nicht nur eine ökologische und eine ökonomische Dimension. Er hat längst eine sicherheitspolitische Dimension. Er wird die Grundlage und die Ursache für Kriege der Zukunft sein.

Und nicht zuletzt bei der Frage, wie wir mit neuen Waffensystemen umgehen - mit Hyperschall-Raketen, Bedrohungen aus dem Cyberspace oder vollautonomen Waffensystemen. In den letzten Jahren hat sich technologisch sehr viel entwickelt. Was sich dagegen überhaupt nicht entwickelt hat, ist das internationale Reglement, das es dazu gibt.

Um ein Beispiel zu nennen, wo die Allianz für den Multilateralismus Ergebnisse vorgelegt hat: Vor wenigen Tagen ist es uns im Rahmen dieser Gruppe in Genf gelungen, einen wichtigen Schritt zur Ächtung sogenannter Killer-Roboter zu tun. 125 Staaten, die wir überzeugen konnten, haben sich dort auf zentrale Grundsätze wie menschliche Verantwortung und Zurechenbarkeit beim Einsatz solcher Waffen geeinigt. Wir haben vor einigen Monaten mit dieser Diskussion angefangen. Da war es noch nicht einmal möglich, sich auf bestimmte Begrifflichkeiten zu verständigen.

Und trotzdem: Wir sind auch damit noch nicht am Ziel. Aber: Dieses Ergebnis wäre nicht möglich gewesen, wenn wir uns nicht innerhalb der Allianz für den Multilateralismus committed hätten und den anderen Staaten geschlossen gegenüber getreten wären.

Meine Damen und Herren,

wir Sozialdemokraten wissen, dass Rüstungswettläufe die Welt kein Stück sicherer machen. Aber, um der Realität ins Auge zu blicken: International müssen wir dieses Verständnis ganz neu aufbauen.

Deswegen haben wir – übrigens erstmals seit sieben Jahren – das Thema nukleare Abrüstung wieder auf die Tagesordnung im Sicherheitsrat gesetzt. Ganze sieben Jahre lang ist im Sicherheitsrat über dieses Thema kein Wort verloren worden. Und wir verfolgen es auch weiter, zum Beispiel mit unseren Partnern der Stockholm-Initiative, die sich Anfang nächsten Jahres hier in Berlin treffen werden.

Schon jetzt zählt es sich aus, dass wir im Sicherheitsrat auch solche Querschnittsfragen zum Thema machen. Natürlich lassen sich so nicht alle Blockaden auflösen, die es zurzeit in New York gibt und das sind viele. Aber wir sind einem Ziel nähergekommen: Dass der Sicherheitsrat von einem reinen Krisenreaktionsgremium vielmehr endlich zu einem Krisenpräventionsgremium wird!

Und noch etwas hat sich auch aus unserer Mitgliedschaft im Sicherheitsrat entwickelt: Deutschland wird gefragt, ist gefragt und gefordert, es gibt Erwartungen an uns, wenn es um die Lösung internationaler Krisen und Konflikte geht.

- Als Teil der Small Group zu Syrien unterstützen wir den politischen Prozess, der durch die Bildung des Verfassungskomitees in Genf vor wenigen Tagen nun endlich in einer neuen Phase ist. Vor etwas mehr als einem Jahr waren wir noch nicht einmal Mitglied in dieser Runde.
- In Libyen ist der so genannte „Berliner Prozess“ mittlerweile das „game in town“. Weil wir einerseits die Rolle des VN-Sonderbeauftragten in den innerlibyschen Gesprächen stärken. Und andererseits die internationalen Akteure einbinden, die Libyen zum Schauplatz ihrer Stellvertreterkriege gemacht haben. Und wir wollen für Libyen zu Beginn des nächsten Jahres dazu auch einen Gipfel auf der Ebene der Staats- und Regierungschefs ausrichten und bereiten das zurzeit vor. Dass das nicht einfach ist bei der Situation, die wir im Moment in Libyen haben, können Sie sich vorstellen. Es gibt auch keine Gewähr dafür, dass es ein Ergebnis geben wird. Aber ich glaube, wir sind näher an einem Ergebnis, als das bei allen Libyen-Konferenzen, die in den letzten Jahren stattgefunden haben, der Fall gewesen ist.
- Und im Ukraine-Konflikt steuern wir auf den ersten Gipfel im Normandie-Format seit über drei Jahren zu. Jetzt zählt sich aus, dass wir an diesem Verhandlungskanal festgehalten haben. Und dass wir auch auf kleine Fortschritte und vertrauensbildende Maßnahmen hingearbeitet haben – sei es bei der Entflechtung von Kampfverbänden, die Öffnung von Brücken oder den Austausch von Gefangenen.

Meine Damen und Herren,

für mich ist all das Ausdruck einer durch und durch sozialdemokratischen Außenpolitik. Einer Politik, die auf Diplomatie, auf Vermittlung, auf den Aufbau besserer Beziehung und den gleichzeitigen Abbau von Spannungen setzt. Und die sich dabei auch nicht drückt vor internationaler Verantwortung.

Internationale Solidarität, der Einsatz für Frieden und Menschenrechte - das ist seit über 150 Jahren der Wesenskern der Sozialdemokratie. Und das muss auch unter veränderten internationalen Vorzeichen so bleiben!

Ich habe zu Beginn von „memory bias“ gesprochen und welche Risiken das birgt. Wenn es aber etwas gibt, das dagegen hilft, dann ist es, miteinander zu reden, und auf Veranstaltungen wie dieser auch unterschiedliche Auffassungen zusammenzubringen.

Und deshalb ist das, was hier stattfindet, lieber Kurt, ein wichtiger Baustein. Wenn wir darüber reden, dass wir in Zeiten leben, in denen wir mehr internationale Zusammenarbeit brauchen und nicht weniger, dann gilt das nicht nur für die Gremien innerhalb der EU oder der Vereinten Nationen, sondern es gilt auch für politische Parteien, für Stiftungen, für die Zivilgesellschaft.

Deshalb möchte ich der Friedrich-Ebert-Stiftung und Dir, lieber Kurt, ganz herzlich dafür danken, dass Ihr mit der Tiergarten-Konferenz ein Forum schafft, in dem wir

darüber sprechen können, was sich ändern muss und was die Konsequenzen aus der Zeitenwende sind, die wir gerade erleben.

Einige der Auffassungen, die uns umtreiben und mögliche Lösungsansätze habe ich versucht darzustellen.

Wichtig ist mir dabei eines, auch mit Blick auf aktuelle Diskussionen und ihre öffentliche Perzeption: Deutsche Außenpolitik und auch sozialdemokratische Außenpolitik kann und darf nie disruptiv sein, sondern sie muss der disruptiven Realität etwas entgegenstellen. Im Moment geht es viel darum, wer neue Vorschläge macht, wer vorangeht. Ich habe den Eindruck: Die wenigsten all der Vorschläge, die im Moment im öffentlichen Raum kursieren, führen zu irgendwelchen operativen Ergebnissen. Und deshalb müssen wir endlich dazu kommen, dass es nicht nur um einen Ideenwettbewerb geht. Ein Ideenwettbewerb ist schön, eine gute Grundlage. Aber aufgrund der Entwicklung, die ich beschrieben habe, kann es nicht darum gehen, wessen Außenpolitik die disruptivste ist. Sondern es geht darum, wer die Grundsätze und vor allen Dingen die Fähigkeiten hat, die Dinge zusammenzuhalten - die EU, die Vereinten Nationen, eine Vielzahl von internationalen Verträgen, die es gibt. Ich glaube, das muss immer der Wesenskern sozialdemokratischer Außenpolitik sein und darum werden wir uns gerade jetzt noch mehr bemühen müssen, als das vielleicht in der Vergangenheit schon der Fall gewesen ist.

Herzlichen Dank!

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

1. Εισαγωγή

Για πολλές δεκαετίες, ο μεταφραστής παρέμενε στη σκιά του κειμένου – πηγή και του πομπού του πρωτοτύπου. Σύμφωνα με παλαιότερες μεταφραστικές θεωρίες, ο μεταφραστής ήταν δέσμιος του πρωτοτύπου και των γλωσσικών επιλογών του πρώτου πομπού, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται μεταφράσματα δυσνόητα και μη προσλήψιμα από τους αποδέκτες τους. Η θεωρία του Σκοπού δίνει αντιθέτως στον μεταφραστή τη δυνατότητα – και τη δύναμη – να προβεί σε μεταφραστικές επιλογές ανάλογες με τον μεταφραστικό σκοπό του, οι οποίες αναδεικνύουν συγκεκριμένες πτυχές του κειμένου, με αποτέλεσμα να το κάνουν πιο προσιτό στον αποδέκτη του κειμένου – στόχος. Στο πλαίσιο αυτό, και ως αποτέλεσμα των διαρκώς αυξανόμενων απαιτήσεων που προκύπτουν από τις διεθνείς συνθήκες, τους διεθνείς πολιτικούς θεσμούς και τις εξελίξεις στην πολιτική σκηνή, η μετάφραση του πολιτικού λόγου αποτελεί τα τελευταία χρόνια αντικείμενο βαθύτερης και ουσιαστικότερης έρευνας και ανάλυσης. Ο πολιτικός λόγος είναι ένα πολύπλοκο επιστημονικό πεδίο, που διαμορφώνεται από μία πληθώρα παραγόντων, οι οποίοι αλλάζουν ταχύτατα ανάλογα με τις συνθήκες της διεθνούς πολιτικής σκηνής.

Στόχος της εργασίας αυτής είναι η ανάλυση των διάφορων αυτών παραγόντων καθώς η κατανόηση τους αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την εφαρμογή τους στο πλαίσιο μίας μεταφραστικής διαδικασίας. Υψίστης σημασίας είναι η παρουσίαση όλων εκείνων των χαρακτηριστικών που συγκροτούν μία πολιτική ομιλία, δίνοντας βάση περισσότερο στο περικειμενικό της περιβάλλον. Ο πομπός του κειμένου πηγή καθώς και οι δέκτες του, χαρακτηρίζουν την υφολογική δομή του κειμένου καθώς και την μετέπειτα μεταφραστική διαδικασία. Μία διαδικασία, η επιτυχία της οποίας βασίζεται στην μετάδοση του νοήματος ενός λόγου, μίας φράσης ή και μίας λέξης από τη μία γλώσσα στην άλλη.

Ο μεταφραστής των πολιτικών κειμένων οφείλει να αντιμετωπίσει το πρωτότυπο ως μία σκηνή ποικίλων δράσεων, γεγονότων και προσώπων, άμεσα συνδεδεμένη με την κοινωνία του κειμένου – πηγή, και να εντοπίσει τις τεχνικές και τα κατάλληλα μέσα προκειμένου να αναδείξει στον δέκτη του κειμένου – στόχος τις ιδεολογικές γραμμές, τις πολιτικές θέσεις και τις γενικότερες κοινωνικές αρχές που διέπουν το πρωτότυπο. Καθ' όλη τη μεταφραστική διαδικασία, ωστόσο, ο μεταφραστής οφείλει να παραμένει αντικειμενικός απέναντι στο πρωτότυπο και τις θέσεις του πομπού του, ανεξάρτητα από τις προσωπικές πολιτικές του αντιλήψεις.

2. Ο ομιλητής Χάικο Μάας

Γεννημένος στις 19 Σεπτεμβρίου το 1966, ο νυν υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας, Χάικο Μάας, αποτελεί τον ομιλητή του προς μετάφραση πολιτικού λόγου της παρούσας εργασίας. Η αρχή της πολιτικής του καριέρας έγινε το 1966 με την εκλογή του ως Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Μεταφορών του ομοσπονδιακού κρατιδίου του Ζάαρλαντ, αν και οι τρεις μετέπειτα προσπάθειες επανεκλογής του ως επικεφαλής του ψηφοδελτίου του δεν ήταν επιτυχημένες. Παρά το δύσκολο αυτό ξεκίνημα στην πολιτική σκηνή, το 2012, ο Μάας ανέλαβε στην κυβέρνηση συνασπισμού μεταξύ CDU (Χριστιανοδημοκρατική Ένωση) και SPD (Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας), τη θέση του Υπουργού Οικονομικών στο κρατίδιο του Ζάαρλαντ, ενώ μόλις δύο χρόνια αργότερα ορίστηκε από την Καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ, Υπουργός Δικαιοσύνης και Προστασίας των Καταναλωτών. Στη νέα κυβέρνηση συνασπισμού του 2018 ανέλαβε το χαρτοφυλάκιο του Υπουργείου Εξωτερικών της Γερμανίας. Παρόλο που σε κάποιες περιπτώσεις ο Μάας έχει κατακριθεί για τις πολιτικές του θέσεις, παραμένει ιδιαίτερα δημοφιλής τόσο στον γερμανικό λαό, όσο και στη διεθνή σκηνή. Ο Χάικο Μάας είναι υπέρμαχος μίας ενωμένης και αλληλέγγυας Ευρώπης, η οποία θα στηρίζει και θα δίνει ίσες ευκαιρίες σε όλα τα κράτη μέλη της, ενώ δεν κρύβει ότι αποτελεί οπαδό της παγκοσμιοποίησης, υπό το νέο βέβαια πρίσμα της ειρηνικής συνύπαρξης και της συνεργασίας σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Ο Μάας επιλέχθηκε ως πομπός στη συγκεκριμένη εργασία λόγω των ενωτικών του απόψεων πέρα από τα σύνορα και τις εθνικές ταυτότητας.

Ο Χάικο Μάας έχει χαρακτηριστεί πολλές φορές ως «σκληρός ομιλητής» όσον αφορά θέματα εξωτερικής πολιτικής από την πλευρά της Ομοσπονδίας της Γερμανίας, έχει ταχθεί επανειλημμένα υπέρ της κοινωνικής δικαιοσύνης, της πολιτικής υπέρ της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, όπως επίσης υπέρ μίας αυστηρότερης πολιτικής ασφαλείας. Αναμφισβήτητα σημαντικά για την μεταφραστική διαδικασία, ο λόγος καθώς και το έργο του, αποτέλεσαν καταλυτικούς παράγοντες για την διατήρηση του ύφους του μεταφράσματος.

Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να αναφερθεί το χρονικό και κοινωνικό υπόβαθρο υπό το οποίο εκφωνήθηκε αρχικά το πρωτότυπο. Επρόκειτο για ομιλία του Υπουργού κατά το έτος του 2019 στο συνέδριο του ιδρύματος Φρίντριχ Έμπερτ, του οποίου παράρτημα υπάρχει και στην Ελλάδα. Η ομιλία αποτελείται από μία μακροσκελή πολιτική ανάλυση των εξωτερικών αλλά και εσωτερικών σχέσεων των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και για μία λεπτομερή αναφορά στα επικείμενα έργα και πολιτικές συμφωνίες που προβλέπεται να υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της Γερμανικής Προεδρίας.

3. Ορισμός της μετάφρασης

Το αποτέλεσμα της αναλυτικής και μεθοδικής έρευνας κατά το τελευταίο μισό του 21^{ου} αιώνα υποστηρίζει πως η μετάφραση δεν αποτελεί απλά μία πράξη ή απλά μία τυχαία στιγμή μετάφρασης ενός κειμένου αλλά ούτε και ένα απλό προϊόν. Ως μετάφραση χαρακτηρίζεται η πράξη και η προσπάθεια ενός μεταφραστή να μεταβιβάσει το κοινωνικό, αλλά ταυτόχρονα και το ιδεολογικό περιεχόμενο ενός κειμένου σε μία νέα γλώσσα και ένα νέο κοινό. Σύμφωνα μάλιστα με τον Vermeer για να χαρακτηριστεί ακόμα και αυτή η συμπεριφορά ως πράξη, είναι αναγκαίο για το άτομο που την επιτελεί να είναι σε θέση να αιτιολογήσει γιατί επέλεξε να δράσει με αυτόν τον συγκεκριμένο τρόπο, εφόσον υπάρχουν πάντα άλλες εναλλακτικές τεχνικές (Vermeer 1986, 220). Η εκάστοτε απόφαση του μεταφραστή καθορίζει και το αποτέλεσμα της μετάφρασης, η επίδραση του μεταφράσματος στον δέκτη του και η επίτευξη ή όχι του μεταφραστικού σκοπού.

Επιπροσθέτως, είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι η μεταφραστική διαδικασία δεν αποτελεί απλά την μεταφορά ενός νοήματος ή ενός συνόλου λέξεων και φράσεων από τη μία γλώσσα στην άλλη. Αντιθέτως πρόκειται για μία άκρως δημιουργική διαδικασία κατά την οποία το κείμενο – πηγή διαμορφώνεται και εμπλουτίζεται με ένα νέο κοινωνικό, πραγματολογικό και ιδεολογικό περιεχόμενο, αυτό του περικειμενικού περιβάλλοντος του αποδέκτη (Sárosi-Márdirosz 2014). Η ίδια η διαδικασία μεταφοράς όρων από την μία γλώσσα στην άλλη προϋποθέτει την αλλαγή των όρων αυτών, ως ένα βαθμό. Κατά την αλλαγή, η ύπαρξη της απόλυτης σημασιολογικής ισοδυναμίας μεταξύ όρων καθίσταται εξαιρετικά σπάνια με αποτέλεσμα να «θυσιάζεται» πάντα ένα μέρος του νοήματος του πρωτοτύπου, εξαιτίας όλων εκείνων των παραγόντων που διαμορφώνουν τη σχέση σημαίνοντος και σημαινόμενου, αλλά και τις ευρύτερες νοηματικές δομές. Η «θυσία» αυτή είναι, όμως, στις περισσότερες φορές αναγκαία, προκειμένου το νόημα να γίνει αποδεκτό από τον δέκτη του κειμένου – στόχος με μεγαλύτερη ευκολία και ανάλογα πάντα με τις συνθήκες της γλώσσας – στόχος.

3.1 Πολιτική Μετάφραση

Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης η πολιτική μετάφραση βρίσκεται στο επίκεντρο ενός συνεχώς αυξανόμενου ενδιαφέροντος τα τελευταία χρόνια. Η γλώσσα είναι ένας βασικός παράγοντας για την πολιτική, και η πολιτική μετάφραση, ως όργανο με το οποίο μπορεί να μεταβιβαστεί η πληροφορία πέρα των εθνικών συνόρων, παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην διεξαγωγή πολιτικών συζητήσεων, διευθέτηση κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών ζητημάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (Schäffner 2004, 120). Καθώς τα πολιτικά κείμενα διαμορφώνονται ανάλογα με την κατάσταση, για την οποία προορίζονται, αλλά και με τον σκοπό που θέλουν να επιτύχουν, είναι φυσικό να αποτελούν αντικείμενο ερευνών στον τομέα των γλωσσικών επιστημών. Αντιστοίχως, η μετάφραση των κειμένων αυτών, παρόλο που «απουσιάζει» από την

επιστήμη της Πολιτικής και της Πολιτικής Ρητορικής, αποτελεί από μόνη της μορφή πολιτικής έκφρασης και δραστηριότητας (Schäffner & Bassnett 2010, 22). Τα κύρια κίνητρα πίσω από την πολιτική μετάφραση περιλαμβάνουν την ενημέρωση ενός κοινού για την πολιτική έκφραση ενός κυβερνητικού σώματος ή οργανισμού, την ενημέρωση πολιτικών αρχηγών για την εξωτερική πολιτική άλλων εθνών, την προσωπικότητα ενός άλλου ηγέτη καθώς και ενημέρωση για την εξέλιξη πολιτικών και κοινωνικών γεγονότων και προβλημάτων. Με τον τρόπο αυτό η μετάφραση αναπόσπαστο κομμάτι της εθνικής και της διεθνούς πολιτικής.

Οι επικοινωνιακοί σκοποί της πολιτικής μετάφρασης είναι δυνατόν να ερμηνευτούν με διαφορετικούς τρόπους, από μεταφραστές με διαφορετικά βιωματικά και κοινωνικοπολιτικά υπόβαθρα. Σε γενικές γραμμές, η ανάλυση της πολιτικής μετάφρασης θεωρείται ιδιαίτερης σημασίας στον τομέα του πολιτικού λόγου (Schäffner 2004, 145) και θεωρείται ως ένα χρήσιμο εργαλείο για την κατανόηση της σχέσης μεταξύ εξουσίας και γλώσσας (Gagnon 2010, 253). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, παρόλο που πολλές μελέτες της πολιτικής μετάφρασης επικεντρώνονται στην ιδεολογική χειραγώγηση, καθώς και τις πολιτικοποιημένες αλλαγές στο κείμενο, δεν γίνονται συνειδητά όλες οι μεταφραστικές τεχνικές. Επομένως, είναι δύσκολο να προσδιοριστεί η ιδεολογική υπόσταση του μεταφραστή καθώς και η σχέση της με το μετάφρασμα. Παρ' όλα αυτά γίνεται αντιληπτό πως η πλειοψηφία των μεταφραστικών αυτών «μετατοπίσεων» δρουν περισσότερο ως μία επικοινωνιακή τεχνική μεταξύ των προσωπικών και πραγματικών σκέψεων του μεταφραστή αλλά και του πρωτότυπου πομπού του κειμένου.

Το γεγονός ότι στη διεθνή σκηνή χρησιμοποιείται κυρίως η Αγγλική γλώσσα ως γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ των πολιτικών προσώπων, οργάνων και θεσμών, έχει ως αποτέλεσμα οι περισσότερες έρευνες που αφορούν στη μετάφραση πολιτικών κειμένων να μελετούν ζεύγη γλωσσών, εκ των οποίων η μία είναι η Αγγλική. Εδώ βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι η ανάλυση πολιτικών μεταφράσεων ανάμεσα σε τρεις ή και περισσότερες γλώσσες είναι ιδιαίτερος σπάνιος. Στην παρούσα εργασία, η πολιτική μετάφραση προσεγγίζεται μέσα από το ζεύγος Γερμανικά (κείμενο – πηγή) – Ελληνικά (κείμενο – στόχος).

3.2 Θεωρία του Σκοπού

Κύρια μεταφραστική θεωρία και βάση της παρούσας ανάλυσης αποτέλεσε η «Θεωρία του Σκοπού» όπως αυτή αναπτύχθηκε από τους Vermeer και Reiss αλλά κατά κύριο λόγο σύμφωνα με την οριοθέτηση της Nord. Κεντρικό σημείο της θεωρίας αποτελεί η έννοια του σκοπού της μετάφρασης, καθώς η μεταφραστική διαδικασία είναι αλληλένδετη με τον στόχο της. Ο στόχος αυτός καθορίζεται από μία σειρά παραγόντων, όπως ο εμπνευστής της, ο δέκτης και ο ίδιος ο μεταφραστής.

Ο στόχος του μεταφραστή κατά την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης μετάφρασης εντάσσεται στο επικοινωνιακό πλαίσιο. Δεδομένου του κειμενικού τύπου, δηλαδή

ενός πολιτικού λόγου, στόχος ταυτόχρονα του πομπού, αλλά και του μεταφραστή αποτελούν η πληροφόρηση και η προτροπή των επικείμενων δεκτών. Με γνώμονα τη Θεωρία του Σκοπού αποφθέχθηκε η κατά λέξη μεταφραστική πρακτική του πρωτοτύπου, ενώ παράλληλα η πρόθεση του πομπού του πρωτοτύπου ταυτίστηκε με αυτή του μεταφραστή. Συμπερασματικά, ο κύριος συντάκτης και ομιλητής του πρωτότυπου λόγου, Χάικο Μάας, καθώς και οι προθέσεις του όπως αυτές διαφαίνονται και εξυπηρετούνται στη συγκεκριμένη ομιλία, αποτέλεσαν τον κατευθυντήριο άξονα κατά τη διαμόρφωση του πακέτου οδηγιών της παρούσας μεταφραστικής διαδικασίας.

4. Σχόλια και Παρατηρήσεις επί της Μετάφρασης

4.1 Παρατηρήσεις για το Λεξιλογικό περιεχόμενο

Κατά την αρχική εξέταση του πρωτότυπου κειμένου, έγινε απολύτως κατανοητή η χρήση απλούστερων όρων από τον ομιλητή. Σε μία όμως βαθύτερη ανάλυση αποδεικνύεται πως η επιλογή του λεξιλογίου σχετίζεται όχι με τον δέκτη αλλά με τον ίδιο τον Μάας. Ο πρωτότυπος ομιλητής επιλέγει να κάνει χρήση απλών όρων, κατανοητών προτάσεων ενώ παράλληλα πολλές φορές προβαίνει σε επεξηγήσεις. Στόχος του είναι να μην παρερμηνευθούν τα λεγόμενα του, αποφεύγει για αυτό το λόγο της δισημίες και τις αμφίσημες έννοιες. Επιπροσθέτως το κείμενο-πηγή είναι μία πολιτική ομιλία, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων αποτελεί η τεχνική ορολογία. Ο Μάας κάνει συχνή χρήση τεχνικής ορολογίας μέσω των διεθνών και Ευρωπαϊκών Οργανισμών, καθώς και μέσω των διαφόρων Πολιτικών Συμφωνιών.

4.2 Μετάφραση Κύριων Ονομάτων και Τοπωνυμίων

Στο πρωτότυπο κείμενο εντοπίζονται αρκετά κύρια ονόματα γερμανικής, αλλά και αγγλικής προέλευσης, ευρείας φήμης. Κατά τη μετάφραση των όρων αυτών ακολουθήθηκε μία από τις τρεις τεχνικές που προτείνονται σε αντίστοιχες περιπτώσεις. Η πρώτη γνωστή και ως αντιγραφή, κρίθηκε ακατάλληλη καθώς οι πομποί του κειμένου-στόχου αποτελούνται όχι απαραίτητα από γνώστες της Αγγλικής και της Γερμανικής γλώσσας καθαυτού. Η δεύτερη τεχνική της αντικατάστασης των κύριων ονομάτων, κρίθηκε για μία ακόμα φορά ακατάλληλη, εφόσον πρόκειται για φυσικά πρόσωπα τα στοιχεία των οποίων ήταν αδύνατον να αντικατασταθούν. Τέλος, μέσα από την απόρριψη των δύο προηγούμενων μεθόδων, υιοθετήθηκε η μεταφραστική τεχνική της μεταγραφής. Όλα τα κύρια ονόματα του κειμένου, είτε

πρόκειται για ονόματα φυσικών αγγλικών ή γερμανικών προσωπικοτήτων (*Μπαράκ Ομπάμα* – *Barack Obama*, *Φρίντριχ Έμπερτ* – *Friedrich Ebert*) μεταγράφηκαν πλήρως στην ελληνική, προκειμένου να υπάρχει αφενός ομοιομορφία και αφετέρου να διευκολυνθεί ο Έλληνας αναγνώστης κυρίως σε ό,τι αφορά στα γερμανικά ονόματα που δεν μπορεί να προφέρει με ευκολία.

Επίσης, χαρακτηριστική ήταν η χρήση τοπωνυμίων στο πρωτότυπο κείμενο, γεγονός που αποτέλεσε δυσκολία κατά τη μεταφραστική διαδικασία. Μετά από σχετική έρευνα στη χρήση των ονομάτων αυτών σε ελληνικό συγκείμενο, διαπιστώθηκε ότι το ελληνικό κοινό είναι εξοικειωμένο με τα μεταγεγραμμένα αυτά ονόματα, ως εκ τούτου, επιλέχθηκε για ακόμα μία φορά συνειδητά η μεταγραφή των όρων αυτών, καθώς επίσης και η μεταγραφή των ονομάτων των Γερμανικών σταδίων (*Στάδιο Μπέτσενμπεργκ* – *Betzenbergstadion*, *Στάδιο Φρίτζ Γουόλτερ* – *Fritz Walterstadion*).

4.3 Μετάφραση ακρωνυμίων και κοινωνικοπολιτικών όρων

Σημαντικό μεταφραστικό πρόβλημα αποτελεί αναμφισβήτητα η μετάφραση των ακρωνυμίων. Είναι γεγονός ότι πολλές φορές χρησιμοποιούνται σε ελληνικά κείμενα τα ακρωνύμια όπως ορίζονται στη γλώσσα-πηγή, ενώ σε άλλες περιπτώσεις έχει καθιερωθεί να χρησιμοποιείται το ακρωνύμιο του μεταφρασμένου όρου.

Στο συγκεκριμένο κείμενο ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο αγγλικός όρος *INSTEX*, του οποίου ισοδύναμος ελληνικός όρος, καθώς όπως διαπιστώθηκε μετά από σχετική έρευνα ο όρος χρησιμοποιείται και στα ελληνικά κείμενα ως έχει. Για τον λόγο αυτό, ο όρος διατηρήθηκε στην αγγλική μορφή του, ενώ παράλληλα δόθηκε εξήγηση του σε αντίστοιχο ΣτΜ. Στόχος της τεχνικής αυτής ήταν η καλύτερη κατανόηση του από το ελληνικό αναγνωστικό κοινό. Επίσης το ακρωνύμιο *ΚΟΣΔ* (*Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης*) αποτέλεσε μεταφραστικό πρόβλημα σε ό,τι αφορά στο κείμενο-στόχος και όχι το κείμενο-πηγή, καθώς το συγκεκριμένο ακρωνύμιο χρησιμοποιείται στην ελληνική, ενώ δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο στη γερμανική. Στο κείμενο-πηγή ο όρος δίνεται αναλυτικά ως «*πυρηνική Συμφωνία με το Ιράν*» (*das Nuklearabkommen mit Iran*). Παρά το γεγονός ωστόσο ότι το ακρωνύμιο είναι γνωστό στο ελληνικό αναγνωστικό κοινό, συμπληρώθηκε και με σχετικό σχόλιο του μεταφραστή προς διευκόλυνση του δέκτη.

4.4 Μετάφραση Συλλογικών Συμβόλων

Συχνή ήταν και η χρήση των αγγλικών δανείων στο πρωτότυπο κείμενο. Αρχικά ο όρος *Brexit*, ο οποίος αποτελεί σύγκραση και δάνειο από την αγγλική γλώσσα. Η αντικατάσταση με ισοδύναμο ελληνικό όρο κρίθηκε λανθασμένη. Πρόκειται για ορολογία ευρέως γνωστή στο αναγνωστικό κοινό και εύκολα αναγνωριζόμενη στην

ελληνική κοινωνία, που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα συνεδριάσεων, διαδηλώσεων, δημοψηφισμάτων, ψηφισμάτων, και διεργασιών, τα οποία δεν είναι δυνατόν να καλύψει ο όρος «*Η έξοδος της Βρετανίας από την Ευρώπη*».

Η ίδια τακτική επίσης ακολουθήθηκε και στον όρο «*Washington Post*», αφού αποτελεί τίτλο αμερικανικής εφημερίδας. Η διατήρηση επομένως της αγγλικής ονομασίας του τίτλου κρίθηκε απαραίτητη σε συνδυασμό με την γενικότερη φήμη και αναγνωσιμότητα της έκδοσης. Τέλος, το αμερικανικό προεκλογικό σλόγκαν, «*America First*», όπως έγινε διάσημο παγκοσμίως κατά την προεκλογική εκστρατεία του Προέδρου Τραμπ το 2016, έκανε την εμφάνισή του στο κείμενο-πηγή. Το σλόγκαν δεν μεταφράστηκε αλλά επεξηγήθηκε σε ΣτΜ, καθώς η ανάδειξη του στο επίκεντρο των πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων στις ΗΠΑ αλλά και στην διεθνή σκηνή το καθιστά γνωστό στο ευρύ ελληνικό κοινό.

4.5 Σύνθετοι Όροι

Εκτεταμένη ήταν η χρήση σύνθετων όρων στο κείμενο-πηγή, δεδομένου φυσικά της ίδια της φύσης της γερμανικής γλώσσας. Πρόκειται για μία γλώσσα με μεγάλες δυνατότητες δημιουργίας σύνθετων λέξεων σε αντίθεση με την ελληνική πιο περιορισμένη δυνατότητα. Όροι όπως *Außenbeziehungen* χρειάστηκε να μεταφραστούν χρησιμοποιώντας μία ή περισσότερες λέξεις, στην περίπτωση αυτή η αντίστοιχη μετάφραση του όρου είναι *Διεθνείς Σχέσεις*. Χαρακτηριστικό της μετάφρασης του συγκεκριμένου όρου αποτέλεσε η λεξιλογική μετατόπιση και η μετατροπή του όρου στο σχήμα επιθετικός προσδιορισμός + ουσιαστικό. Παράλληλα σύνθετοι όροι όπως *der Finanzierungskanal* επεξηγήθηκαν και μεταφράστηκαν με την μετατροπή τους από απλό ουσιαστικό σε ουσιαστικό + γενική προσδιοριστική, δηλαδή *το κανάλι χρηματοδότησης*.

5. Πραγματολογικό Περιεχόμενο του κειμένου

Η χρήση γερμανικών όρων ύψιστου πραγματολογικού φορτίου (π.χ. *der Wende* – η *Αλλαγής*, *der Eiserne Vorhang* – το *Σιδηρούν Παραπέτασμα*), εντάσσεται στο πραγματολογικό περιεχόμενο του κειμένου. Πρόκειται για συλλογικές έννοιες καθώς και εθνικά σύμβολα, η ιστορία των οποίων είναι γνωστή και πέρα από τα σύνορα της Γερμανίας. Και οι δύο αυτοί όροι χρειούν επεξήγηση όπως αυτή προσφέρθηκε μέσω των αντίστοιχων ΣτΜ, ενώ η μετάφραση τους αποτέλεσε τυπική διαδικασία καθώς δεν τίθενται περιθώρια για αλλαγή τους.

Στο σημείο αυτό, οφείλουμε να αναφερθούμε στη μικρή χρονική απόσταση ανάμεσα στην εκφώνηση του πρωτότυπου λόγου, έως και την μετάφραση του. Το μικρό χρονικό διάστημα ανάμεσα στα δύο παραπάνω σημεία δεν επηρέασε την μετάφραση του κειμένου πηγή, ενώ ταυτόχρονα διευκόλυνε την μεταφραστική διαδικασία. Επίσης στο πραγματολογικό κειμενικό περιεχόμενο εντάσσεται και η χωρική

απόσταση, που επηρεάζει τις εκάστοτε επιλογές του μεταφραστή. Το κείμενο αυτό παρουσιάζει όμως δύο διαφορετικά χωρικά επίπεδα: ο πομπός απευθύνεται αφενός στους Γερμανούς ως πολίτες της Γερμανίας και αφετέρου στους Γερμανούς ως πολίτες της Ευρώπης. Στην πρώτη περίπτωση, λοιπόν, ο δέκτης του κειμένου-στόχος απέχει από το περικειμενικό περιβάλλον του δέκτη του κειμένου-πηγή Αντίθετα, με τη χρονική, η τοπική μετατόπιση είναι σημαντική, λόγω της διαφοράς της Γερμανικής πολιτικής σκηνής και του ελληνικού αναγνωστικού κοινού. Παρ'όλα αυτά, εξαιτίας του απλού και κατανοητού ύφους του κειμένου, η αλλαγή για χάρη της τοπικής μετατόπισης ήταν σπανίως αναγκαία.

6. Υφολογικό Περιεχόμενο

Η υφολογία της συγκεκριμένης πολιτικής ομιλίας είναι ιδιαίτερη καθώς πρόκειται για ένα επίσημο ύφος γεμάτο με φιλικές εκφράσεις, κατά την αναφορά του ομιλητή στο ακροατήριο του. Συχνό είναι επομένως το φαινόμενο της προσφώνησης (*Κυρίες και κύριοι*), γεγονός που υπενθυμίζει τον επίσημο χαρακτήρα της ομιλίας κατά την εκφώνηση. Ωστόσο το ύφος καταφέρνει να μην παρουσιάζεται ως απόλυτα τυπικό με την παράλληλη χρήση προσωπικών προσφωνήσεων, στον επονομαζόμενο *Κουρτ Μπεκ* (*Kurt Beck*), για τον οποίο το ελληνικό αναγνωστικό κοινό ενημερώνεται για μία ακόμα φορά μέσω ΣτΜ. Εμφανής είναι με αυτό το τρόπο η οικειότητα που διακατέχει τον ομιλητή και το ακροατήριο του, που αποτελείται από ομόλογους του και πολιτικούς της γερμανικής αλλά και ευρωπαϊκής σκηνής.

Η χρήση παρομοιώσεων συναντάται επίσης στο κείμενο-πηγή, με χαρακτηριστικό παράδειγμα να βρίσκεται στην αρχή του κειμένου (*βλέπε το παράδειγμα με τη ποδοσφαιρική ομάδα*). Παράλληλα στις παρομοιώσεις συχνές είναι και οι συγκρίσεις, που συνήθως αφορούν τα μελλοντικά σχέδια της Γερμανικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε., καθώς και τα ρητορικά σχήματα και οι ερωτήσεις (*Und wir Europäer? – Τι γίνεται όμως με εμάς τους Ευρωπαίους;*).

Τέλος παρατηρείται μία έντονη κλιμάκωση της επιχειρηματολογίας του Μάας, σχετικά με την επικείμενη Προεδρία της Γερμανίας, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις της αλλά και τις ευθύνες της. Το κείμενο και αντίστοιχα το μετάφρασμα χαρακτηρίζονται από αυτή τη κλιμάκωση, και το συνεχώς αυξανόμενο συναισθηματικό φορτίου. Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται συχνά από τους πολιτικούς αρχηγούς και ηγέτες, αφού διατηρεί την προσοχή του ακροατηρίου και ενισχύει την επιχειρηματολογία του ομιλητή.

7. Διατήρηση του Κειμενικού Στόχου

Η μεταφραστική διαδικασία βασίστηκε εξ αρχής στη «Θεωρία του Σκοπού», όπως αυτή αναλύθηκε σε προηγούμενο μέρος της εργασίας. Ως εκ τούτου, καθοριστικός παράγοντας επίλυσης των διαφόρων μεταφραστικών ζητημάτων ήταν η διατήρηση του στόχου του κειμένου-πηγή (Nord, 2014). Το κείμενο-πηγή είχε ως στόχο την παρουσίαση της ιδέας της Ενωμένης Ευρώπης, ως καθήκον των Γερμανών αλλά και όλων των ευρωπαίων πολιτών. Μέσα από την πληροφοριακή λειτουργία του κειμένου σε ό,τι αφορά τα σχέδια της Γερμανίας κατά την θητεία της, εκπληρώνεται ταυτόχρονα ο προτρεπτική λειτουργία της ομιλίας: ο πομπός καλεί τους δέκτες να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και να συμβάλλουν συνειδητά στην αναδιαμόρφωση της Ευρώπης πάνω στις αρχές της αλληλεγγύης και της συνεργασίας. Με την αναφορά σε στοιχεία όπως οι υπάρχουσες αλλά και οι μελλοντικές συμφωνίες συνεργασίας, η ανάδειξη της ήδη αναγνωρισμένης Γερμανικής ακεραιότητας καθώς και η πληθώρα παραδειγμάτων επιτυγχάνεται ο παραπάνω στόχος. Η αλλαγή δηλαδή της εξωτερικής ευρωπαϊκής πολιτικής και η παροχή βοήθειας σε «μικρότερα» ευρωπαϊκά κράτη.

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό της δομής του πολιτικού λόγου, που συνεισφέρει στην επίτευξη του κειμενικού στόχου είναι οι προτάσεις μελλοντικών δηλώσεων. Συχνά στο κείμενο συναντώνται τέτοιου είδους εκφράσεις όπως:

Το παρόν απόσπασμα «*Und deshalb... also an?*» αποδόθηκε στα ελληνικά ως εξής:

«Για αυτό το λόγο πρέπει να αναρωτηθούμε ποια θα πρέπει να είναι η επόμενη κίνηση μας.»

Μία τέτοια τεχνική χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει την αναγκαιότητα, την υποχρέωση, τη σημασία ή και τη σκοπιμότητα μιας δράσης με σκοπό την επίτευξη ενός στόχου. Τέλος άλλες τεχνικές, όπως, η περιγραφή περιστάσεων, σε σημεία σαν το παρακάτω απόσπασμα:

Το παρόν απόσπασμα «*Schon 2013... heraushalten sollten.*» αποδόθηκε στα ελληνικά ως εξής:

Από το 2013, η «Washington Post» έφερε τον τίτλο: «Η αμερικανική απομόνωση μόλις άγγιξε τα 50 χρόνια». Εκείνη την περίοδο η δεύτερη θητεία του Προέδρου Ομπάμα μόλις είχε αρχίσει. Μια δημοσκόπηση έδειξε ότι από την πρώτη φορά που αυτό το ερώτημα συμπεριλήφθηκε στην έρευνα το 1964, η πλειοψηφία των Αμερικανών πίστευαν ότι οι ΗΠΑ θα ήταν καλύτερα να μείνουν έξω από τις παγκόσμιες υποθέσεις.»

καθώς και η παρουσίαση καταστάσεων και στρατηγικών (Dani 2020), παρουσιάζονται ακόμα περισσότερο στο σύνολο του κειμένου και παίζουν σημαντικό ρόλο, παράλληλα στην οικοδόμηση μιας δυναμικής ρητορικής δομής σε συνδυασμό με την επιθυμητή αδυναμία των δεκτών να αντιληφθούν το επικοινωνιακό περιεχόμενο του κειμένου. όπως:

Το παρόν απόσπασμα «Und wir wollen ... lange überfällig» αποδόθηκε στα ελληνικά ως εξής:

«Και θέλουμε να σημειώσουμε πρόοδο στη δημιουργία ενός κοινού κεντρικού γραφείου για όλες τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ. Αυτό έχει καθυστερήσει πολύ.»

Επιπροσθέτως τέτοιου είδους παραδείγματα συμβάλλουν στην πληροφοριακή λειτουργία του κειμένου, η οποία έπρεπε να διατηρηθεί με στόχο την ενημέρωση του νέου δέκτη, δηλαδή του ελληνικού αναγνωστικού κοινού (Nord 2014). Ο επικοινωνιακός δηλαδή στόχος του κειμένου αποτέλεσε σημαντικό στόχο και του κειμένου-στόχου. Κατά την δημιουργία λοιπόν του κειμένου-στόχου, μέσω της μεταφραστικής διαδικασίας και της διατήρησης των μορφολογικών αυτών παραδειγμάτων η προσπάθεια για συνοχή και διατήρηση του Σκοπού έγινε εφικτή.

Επίλογος

Η παρούσα εργασία διαχωρίστηκε σε δύο φάσεις. Το αρχικό μέλημα μου αφορούσε την επιλογή ενός σωστού πολιτικού λόγου, αντιπροσωπευτικού των καιρών και των κοινωνικοπολιτικών καταστάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επιλογή του Χάικο Μάας έγινε εσκεμμένα, καθώς βασίστηκε στο γενικότερο κλίμα αλληλεγγύης που αντιπροσωπεύει, την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης που προωθεί καθώς και την ιδιαιτερότητα του πολιτικού λόγου του. Στη συνέχεια με βάση τις ήδη υπάρχουσες μεταφραστικές θεωρίες, ολοκληρώθηκε η μεταφραστική διαδικασία του πρωτότυπου αλλά και το μέρος της ανάλυσης. Συνοψίζοντας λοιπόν ο στόχος του πρωτότυπου κειμένου, που έδρασε ως καταλυτικός παράγοντας κατά την μεταφραστική διαδικασία, χαρακτηρίζεται ταυτόχρονα από τη πληροφοριακή αλλά και τη κλιτική λειτουργία. Παράλληλα με την διαπίστωση του κειμενικού στόχου, αναλύθηκε το υφολογικό περιεχόμενο του κειμένου, το οποίο αποδείχθηκε ιδιαίτερα πολύπλοκο αν και οικείο, ενώ επιπροσθέτως αναλύθηκαν τα λεξιλογικά χαρακτηριστικά. Ένα κείμενο γεμάτο σύνθετους όρους, ακρωνύμια και κύρια ονόματα, το καθένα από αυτά αποτέλεσε την δική του μοναδική μεταφραστική δυσκολία.

Μετά λοιπόν την ολοκλήρωση της παραπάνω πτυχιακής εργασίας, την έρευνα εκτεταμένης βιβλιογραφίας καθώς και μέσω της καθοδήγησης των επιβλεπόντων καθηγητών μου, αποκόμισα μία πληθώρα γνώσεων για την πολιτική μετάφραση. Ενώ παράλληλα ενισχύθηκε το ενδιαφέρον μου για τον συγκεκριμένο κλάδο, γεγονός σημαντικό για την μετέπειτα επαγγελματική μου σταδιοδρομία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Nord, C. (2014). *Η Μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα: Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις*. (Σίμος Π. Γραμμενίδης, Δέσποινα Δ. Λάμπρου, μεταφρ.) Αθήνα, Εκδόσεις Διάυλος.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Gagnon, C. (2010). *Political translation*. In Y. Gambier & L. van Doorslaer (Eds.). *Handbook of translation studies*. John Benjamins. (TM 1, σελ.253).

Schäffner, C. (2004). *Political discourse analysis from the point of view of translation studies*. *Journal of Language and Politics*. (σελ 120 - 145).

Schäffner, C., & Bassnett, S. (2010). *Politics, media and translation—Exploring synergies*. In C. Schäffner & S. Bassett (Eds.), *Political discourse, media and translation*. Cambridge Scholars. (σελ 22).

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Vermeer, H. J. (1986). *Voraussetzungen für eine Translationstheorie. Einige Kapitel Kultur-und Sprachtheorie*. Heidelberg, Vermeer.

ΑΓΓΛΙΚΗ ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Brzozowski, A. (2020). *EU's INSTEX mechanism facilitates first transaction with pandemic-hit Iran*. Retrieved from: <https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/eus-instex-mechanism-facilitates-first-transaction-with-pandemic-hit-iran/>

Danni, Y. (2020). *A Genre Approach to the Translation of Political Speeches Based on a Chinese-Italian-English Trilingual Parallel Corpus*. Retrieved from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2158244020933607>

Sárosi-Márdirosz, K. (2015). *Problems related to the translation of political texts*. Department of Applied Linguistics, Sapientia Hungarian University of Transylvania. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/276511717_Problems_Related_to_the_Translation_of_Political_Texts

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Die friedliche Revolution in der DDR 1989/90. (ο. D.). Deutscher Bundestag. Abgerufen von:

<https://www.bundestag.de/besuche/ausstellungen/verfassung/tafel34>

Arbeitsweise der Koalition. (ο. D.). Die Bundesregierung. Abgerufen von: <https://www.bundesregierung.de/breg-de/themen/arbeitsweise-der-koalition-457054>

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Συμπεράσματα του Συμβουλίου για το Ιράν. (2016). Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανακτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/11/14/conclusions-iran/>

Ενίσχυση της πολυμέρειας: συμπεράσματα του Συμβουλίου. (2019). Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανακτήθηκε από: <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2019/06/17/effective-multilateralism-council-adopts-conclusions/>

ΠΗΓΕΣ

Rede von Außenminister Heiko Maas bei der Tiergarten-Konferenz der Friedrich-Ebert- Stiftung. *An agenda for peace and security? Priorities for a social democratic foreign policy for the European Union and the United Nations*”. (2019). Auswärtiges Amt. Abgerufen von:

<https://www.auswaertiges-amt.de/de/newsroom/maas-tiergarten-konferenz/2282660>